

NEPAL'S FIRST VET MAGAZINE

HEALTHY ANIMALS, WEALTHY FARMERS

VET TIMES

भेट टाइम्स मासिक

MONTHLY

Vol . 12 Issue 4 ▶ Dec/Jan, 2024/25 (पुस २०८१) www.vettimesnepal.com Price Rs . 100/-

कृषि तथा पशुपन्धी विकास मन्त्रालय
MINISTRY OF AGRICULTURE AND LIVESTOCK DEVELOPMENT

कृषि अनुदान वितरण
नजर अब दुरुपयोगतिर

ChickBoost

Complementary feed & semi-wet energy booster for day-old chicks

Packaging: 5 kg bag

Benefits

- Complete diet containing all nutrients for day-old chicks.
- Provides early access to water & feed during transportation.
- Provides energy & decreases chick mortality.
- Increases Immunity & reduces

Panamin

Liquid Preparation of AMINO ACIDS & TRACE MINERALS

Presentation: 100 ml, 500 ml & 1 litre

Benefits

- Best formulation of 14 Amino-acid, Minerals, Enzymes & Probiotic.
- Confers maximum performance to poor diets or when feed intake is reduced.
- Provides uniformity in chicken.
- Improves weight gain & egg production.

Egg production, Growth, Body weights in Poultry

P CAL-D₃

CALCIUM, PHOSPHORUS & VITAMIN D₃

Benefits

- Prevents production of thin shelled, rough and broken eggs.
- Improves egg production.
- Prevents and treats production drops, rickets, anaemia, lameness.
- Increases body weight and growth.

Packing:

250ml, 500ml, 1ltr, 5ltr, 20ltr

Liquid Supplement of Vitamins for Cattle & Poultry Feeding

MULTISOL

मल्टीसोल

Benefits

- Vitamin A in Palmitate form, provides maximum Bioavailability & Improves Immunity.
- Reduces different kinds of stress & Improves Productivity.
- Fertility vitamins (Vit. A, Vit. D₃, Vit. E) in Multisol, Improves hatchability in breeders & egg production in layers.
- Increases weight gain in Broilers.

Presentation: 30 ml, 60 ml, 120 ml, 300ml, 500 ml, 1 Ltr. & 5 Ltr.

Trusted by Veterinarians, Preferred by Farmers

TWO-PLUS

Nepal's Largest Selling Liquid Anti Fungal & Mycotoxin Binder

For the Treatment & Control of All kinds of Mycotoxins in poultry

Benefits

- Two Plus binds different kinds of Toxins.
- Two Plus changes the structure of non-binding Mycotoxins, converts to non-toxic harmless form & excretes through faeces.
- Two Plus increases performance of birds by maintaining gut pH.
- Two Plus provides energy & normalizes FCR.
- Two Plus increases growth of beneficial bacteria.
- Two Plus helps in absorption of Minerals & Vitamins.

Presentation: 100 ml, 500 ml & 1 litre

BIG "B" VET TRADING

Shankhamul, Kathmandu, Nepal
Tel : 016910817, 01-5242771
E-mail: bigbvet@hotmail.com

Sole Distributor of:

"स्वस्थ पशु, समृद्ध नेपाल"

One step ahead in quality

- Rovimlx
- Rovibe Plus

DSM Nutritional Products the only company that has CEP certificates for its whole range of vitamins.

Sole Distributor...

≡ OPTIMA ≡

Veterinary Concern Pvt. Ltd.

Gyanodaya Marga-13, Bafal, Kathmandu, Phone No.: 01-5361637, 9851046621

Email: veterinaryconcern@gmail.com

अनुदान दुरुपयोग गर्नेलाई कारबाहीको दायरामा ल्याऊ

जि.पू.का. काठमाडौं
स्थायी ट.नं. ३६६/०६८/०६९
पुतलीसडक, काठमाडौं

फोन
०१-४७७०८०८०, ९८५१०५४८६८

इमेल
vettimesnpl@gmail.com

वेबसाइट
www.vetkhabar.com

भेट टाइम्स मिडिया प्रा. लि. द्वारा प्रकाशित
भेट टाइम्स मासिकका लागि

प्रमुख कार्यकारी अधिकृत
राजन प्रसाई

कानूनी सल्लाहकार
स्वागत नेपाल
कृष्ण प्रसाई

प्रधान सम्पादक
विष्णु पाण्डेय

सम्पादक
सुनिता पोखरेल

डिजाइन तथा लेआउट
सानुबाबु दाहाल
मो. नं. ९८४२९२९३२६

प्रदेश संयोजक (कर्णाली/सुदूरपश्चिम)
डा. वसन्तबहादुर सिंह
९८५८४२३४६७

मुद्रण
ग्लोबल प्रिन्ट कनेक्सन प्रा. लि.
काठमाडौं

परम्परागत कृषि तथा पशुपालनलाई आधुनिकीकरण गरी व्यावसायिक बनाउने श्रेयले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले किसानहरूलाई अनुदान वितरण गर्दै आइरहेका छन् । किसानलाई लाभान्वित गर्ने पवित्र उद्देश्यका साथ अनुदान वितरण गरिएको भए पनि त्यसको हुर-हिसाब भने हाम्रोमा दुरुस्त राख्ने गरेको पाइँदैन । अनुदान वितरणको तथिभद्र अवस्थाप्रति घोलिपूर संघीय सरकारले पाँच वर्षको हिसाब सार्वजनिक गरी यसका वैधिमितिमाथि चुप तबस्ते सन्देश हान्न प्रवाह गरेको छ । जसलाई आगामी दिनमा पनि जारी राखेर उसले गलत गर्नेमाथि कारबाही हुने परिस्थिति सिर्जना गर्न भूमिका निवह्न गर्नुपर्छ । कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको जिम्मेवारी सम्हालेको केही समयपछि नै मन्त्री रामताथ अधिकारीले कृषि अनुदानका नाममा कसलाई कति वितरण गरिएको छ भन्ने हुरहिसाब स्पष्ट तदेखिएको उल्लेख गर्दै आफूले त्यसलाई सार्वजनिक गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका थिए । सोहीअनुसार कृषि मन्त्रालयका सहसचिवको संयोजकत्वमा पाँच सदस्यीय समिति गठन भएकोमा उसले पछिल्लो पाँच वर्षमा कृषि अनुदानका नाममा संघ सरकारबाट १ खर्ब ७ अर्ब रुपैयाँ अनुदान वितरण भएको तथ्य पत्ता लगाएको हो । अनुदान वितरण अवस्था पत्ता लगाउन कृषि मन्त्रालयले चालेको यो कदमलाई अनुसन्धानको प्रस्थानबिन्दु आवश्यक कामहरू अघि बढाउनु पर्छ । अनुदान वितरण गर्ने तर त्यसको हुरहिसाब पारदर्शी रूपमा तराख्ने समस्या संघमा मात्र नभएर थप दुई तहका सरकारमा पनि विद्यमान छन् । तर संघ सरकारले जस्तै अनुदान वितरणलाई पारदर्शी बनाउन तसकेका प्रदेश र स्थानीय सरकारले भने यो वैधिमिति चोल्ने जाँगर र उत्सुकता अर्कै चलाउने छतक दिएका छैनन् । अब संघले जस्तै अन्य दुई तहका सरकारले पनि अनुदान वितरणलाई पारदर्शी बनाउने कदम उठाउन छिताइ गर्न हुँदैन ।

कृषि अनुदान बाँड्न थालिएको तामो समय भइसकेको छ र सुधदेखि नै यसमा विकृत अभ्यास भएका छन् । तथापि, संघ सरकारले भने पछिल्लो पाँच आर्थिक वर्षको मात्र तथ्यांक सार्वजनिक गरेको छ । त्यसअधिका आर्थिक वर्षमा बाँडिएको अनुदान प्रश्नको घेराभन्दा बाहिर कसरी रहे ? संघ सरकारले यसबारे चिन्तबुझ्दो जवाफ दिएको छैन । अनुदान वितरणको वैधिमिति पाँच वर्षयताको तथ्य सुधदेखिकै भएकोमा विवाद छैन । त्यसैले अनुदान वितरणको प्रारम्भदेखि नै छानबिन हुनुपर्छ । हामीकहाँ कतिपय असत अभ्यासहरू थालनी गर्ने तर त्यसलाई टुंगोमा पुग्न तर्दिँ त्यसै अन्त्यन छाह्ने परिपाटी छन् । यसो हुनुमा दृच्छा शक्तिको कमीले न काम गरेको छ नै अस्थिर राजनीतिक अभ्यास पनि उत्तिकै जिम्मेवार छ । पूर्ववर्तीले गरेका राम्रा काम अनुशरण गरेर अघि बढनुपर्नेमा त्यसलाई उभेला गरेर हिँड्ने प्रवृत्ति हाम्रा मन्त्रीहरूमा विराजमान हुँदा असत काम छायाँमा पर्दै आएका छन् । कृषि मन्त्री अधिकारीले तीव्रताका साथ कृषि अनुदान दुरुपयोगको हुरहिसाब खोजी गरी आफूलाई कार्यकालमा यथार्थ बाहिर न्याउन प्रयत्न गर्नु पर्छ । सरकार बनेको भोलिपल्टबाट दिनगन्ती सुध हुने हाम्रो जस्तो मुलुकमा मन्त्रीले चाहेँदा चाहेँदै पनि कतिपय काम पूरा हुन सक्दैनन् । त्यसैले अधिकारीले आफूलाई कार्यकालमा कृषि अनुदान वितरणको अवस्था पत्ता लगाउन तसके पनि उनीपछिका मन्त्रीले यसलाई निरन्तरता दिएर तार्किक तिष्कषमा पुऱ्याउन कन्जुस्याईँ गर्न हुँदैन ।

कानून सबैका निमित्त बराबर हुने भए पनि हाम्रोमा राजनीतिकरणले फरक भाष्य खडा गरेको छ । सत्ता र शक्तिसमा हुनेहरूले जति बढमासी गरे पनि नितलाई सातधत माफी हुने र बाहिर रहेकाले गल्ती कमजोरी तगरे पनि सत्ताको आडमा प्रतिशोध लिने निरंकुश चरित्र यदाकदा प्रकट हुने गरेका छन् । विशुद्ध किसानले पाउनुपर्ने कृषि अनुदान तपाउनु पर्नेले लिएर दुरुपयोग गरेको तथ्यबाट पुष्टि हुन्छ भने अनुहार तहेरी त्यस्तामाथि निमम बन्नु पर्छ । र अनुदान लिनेको नाम सार्वजनिक गरेको सरकारले यही विश्राम तल्लिएर सदुपयोग/दुरुपयोग के भएका छन्, पत्ता लगाउने यत्न अहितेदेखि नै गर्नुपर्छ ।

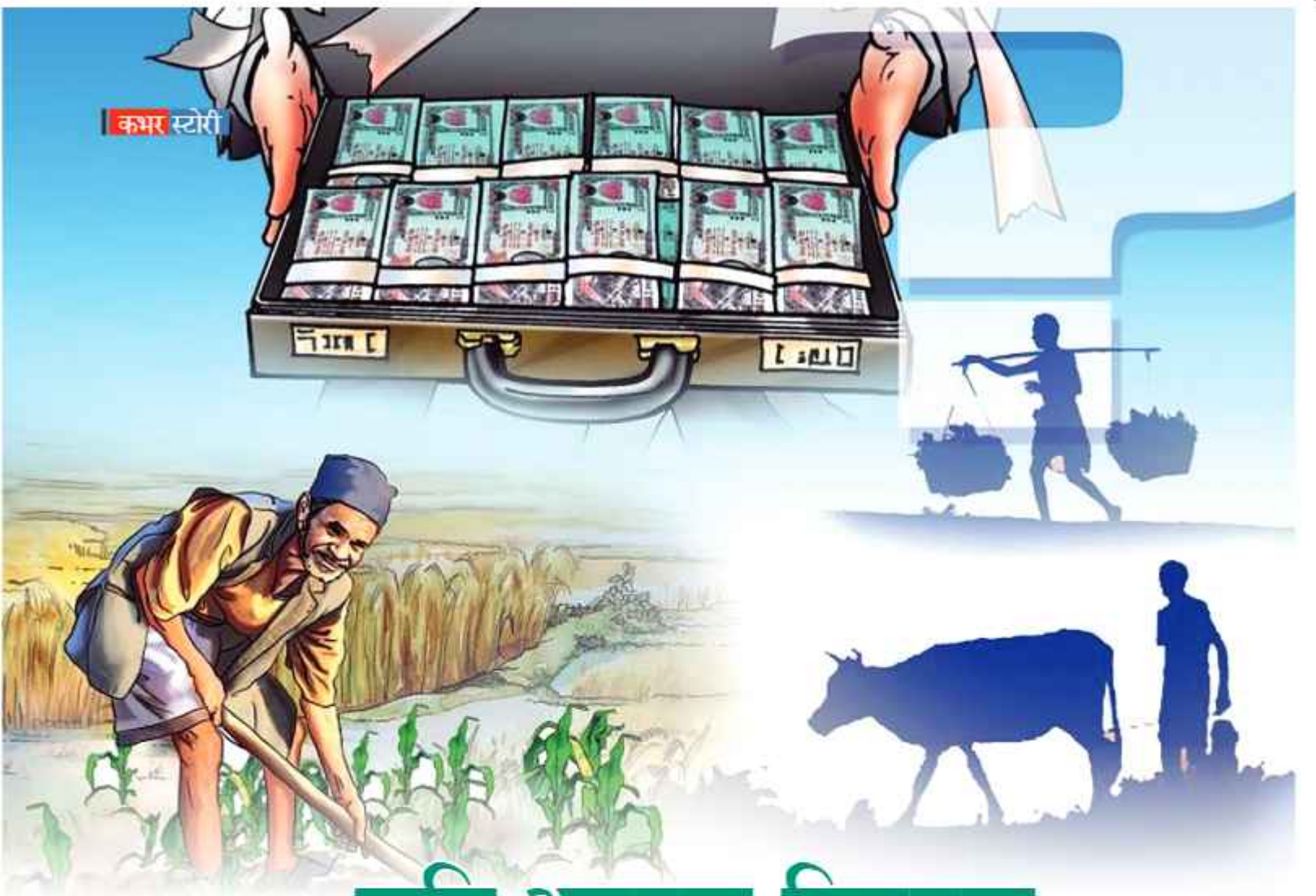
कृषि अनुदान दुरुपयोग भृषलता अधिक मात्रामा बढ्नुमा हामीले अपनाएको वितरण मापदण्ड पनि उत्तिकै मात्रामा जिम्मेवार रहेको विज्ञहरूले औँन्याउँदै आएका छन् । अनुदान वितरण किसानको पोल्तामा तपरेर टाठाबाठाकोमा परेकाले उत्पादनमा अनुदान दिन उपयुक्त हुने उनीहरूको राय रहेँदै आएको छ । अनुदान वितरणमा वैधिमिति रहेको तथ्य दशकपछि याहा पाएको सरकारले यसलाई वैज्ञानिक र व्यवस्थित बनाउनेतर्फ सौचेको पाइँदैन । अर्थात् हाम्रो ध्यात फोहोरमा मात्र सीमित छ, फोहोरको कारक तत्व के हो भनेर पहिन्त्याउनेतर्फ गएँकै छैन । त्यसैले सरकारले अनुदान वितरणको अपारदर्शी प्रक्रिया बढ्नेर वैज्ञानिक र किसानमैत्री बनाउनेतर्फ केन्द्रित हुन वाञ्छनीय भएको छ । ■

चिसोबाट बचौं

- जाडोबाट बच्न बाक्लो तथा न्यानो कपडा लगाऔं,
- तातो, पोषिलो तथा भोलिलो खानेकुरा खाऔं,
- घर तथा कोठा न्यानो बनाऔं,
- बालबालिका तथा बृद्धबृद्धालाई तेल मालिस गरिदिऔं,
- बढी चिसोमा मर्निडवाक नगरौं,
- दैनिक घाम ताप्ने गरौं,

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

कृषि अनुदान वितरण नजर अब दुरुपयोगतिर

• राजन प्रसाई

काठमाडौं । कृषि मन्त्रालयले पछिल्लो २/५ वर्षको बीचमा अर्बौं रुपैयाँ अनुदान दिएको रहेछ । २०/२५ लाखको कुरा होइन, दूला अनुदान लिनेको जरोकिलो केही पनि छैन । यसको खोजी गरेर यद्यार्थ सार्वजनिक गर्नुपर्छ भनेर मन्त्रालयलाई अज्ञाएको छु । यदि दिँदैन भने कसले दिँदैन ? म कहाँ ल्याउनुस् भनेको छु । केही दिनमा यो पनि सार्वजनिक हुन्छ ।

४ भदौ ०८१ मा राजधानीमा आयोजित एक कार्यक्रममा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्री रामनाथ अधिकारीले यस्तो प्रतिबद्धता सार्वजनिक गरेका थिए । त्यसको भण्डै ५ महिनापछि कृषि मन्त्रालयले आर्थिक वर्ष ०७६/७७ देखि ०८०/८१ सम्म ५ वर्षमा वितरण गरिएको अनुदान रकमको फेहरिस्त सार्वजनिक गरेको छ । कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका सह-सचिव डा. हरिबहादुर केसी संयोजकत्वमा गठित ५ सदस्यीय अनुग्राहीको विवरण सार्वजनिकीकरण समितिले एक प्रतिवेदन बुझाउँदै अनुदान वितरणको पछिल्लो ५ वर्षको हिसाब सार्वजनिक गरेको हो । समितिले आफ्नो कार्यदेश अनुसार प्रतिवेदन बुझाएसँगै एकसाथ विभिन्न प्रश्नहरू सतहमा आएका छन् ।

मन्त्री अधिकारी कृषि अनुदान दुरुपयोगको आशंका मन्त्रालयको

जिम्मेवारी सम्हालेदेखि नै भएको र त्यसलाई निवारण गर्न तथ्यांक सार्वजनिक गरिएको बताउँछन् । अनुदान दुरुपयोग/सदुपयोग सार्वजनिक चासोको विषय भएकाले आम जनता, सञ्चार माध्यमलाई यसबारे खोजीबिन गर्न पनि उनले आग्रह गरेका छन् ।

५ वर्षमै बाँडियो १ खर्ब ७ अर्ब

कृषि अनुदान शीर्षकमा संघीय सरकारले पछिल्लो ५ वर्षमा १ खर्ब ७ अर्ब ६६ करोड २७ लाख ८९ हजार रुपैयाँ वितरण गरेको खुलेको छ । आर्थिक वर्ष ०७६/७७ देखि ०८०/८१ सम्मको अवधिमा कृषि सहकारी, कृषि समूह तथा कृषि फर्महरूलाई सरकारले सो रकम अनुदानवापत उपलब्ध गराएको हो ।

समितिको प्रतिवेदनअनुसार यस अवधिमा मन्त्रालयबाट प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष गरी दुई प्रकारका अनुदान प्रवाह भएको थियो । त्यसमध्ये प्रत्यक्षतर्फ कृषि सहकारी र समूहमा २० अर्ब ३० करोड ३० लाख १४ हजार रुपैयाँ र अप्रत्यक्षतर्फ अनुदानित रासायनिक मलमा ८७ अर्ब ३५ करोड ९७ लाख ७३ हजार रुपैयाँ वितरण गरिएको छ ।

मन्त्रालयअन्तर्गत स्वदेशी तथा विदेशी लगानीमा सञ्चालित

कृषि अनुदान वितरणमा वेथिति बढिरहेका बेला सरकारले पाँच वर्षको हिसाब सार्वजनिक गरेर दुरुपयोग गर्नेलाई कानूनी दायरामा ल्याउने संकेत गरेको छ।

परियोजनाबाट पनि कृषि सहकारी, कृषि समूह र कृषि फर्ममा अनुदान वितरण भएको पाइएको छ । ५ वर्षको अवधिमा त्यस्ता सहकारी, समूह र फर्ममा वितरण गरिएको रकम १० अर्ब ५८ करोड ७६ लाख ४६ हजार रुपैयाँ छ ।

कृषि सहकारी, कृषि समूह तथा कृषि फर्महरूका नाममा प्रत्यक्ष ५ वटा आयोजनाबाट अनुदान रकम प्रवाह गरिएको हो । जसमा प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, रानी जमरा गुलरिया सिँचाई आयोजना, कृषि कार्यक्रम कार्यान्वयन एकाइ, कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रम, नेपाल लाइभस्टक इन्भेस्टमेन्ट आयोजना र खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सुधार आयोजना रहेका छन् ।

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाबाट ६ अर्ब ६१ करोड ९५ लाख ३१ हजार रुपैयाँ रकम प्रवाह भएको छ । उक्त रकम १ लाख ४१ हजार ६ सय ७० कृषि सहकारी, कृषि समूह तथा कृषि फर्महरूले लगेको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । रानी जमरा गुलरिया सिँचाई आयोजना कृषि कार्यक्रम कार्यान्वयन एकाइबाट कृषि सहकारी, समूह, फर्महरूको नाममा १८ करोड ४८ लाख ६१ हजार रुपैयाँ प्रवाह भएको छ ।

त्यस्तै, कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रमबाट ८० करोड १९ लाख ६१ करोड रुपैयाँ रकम प्रवाह हुँदा त्यस कार्यक्रममापत्त २७ हजार ६ सय ५० कृषि सहकारी, कृषि समूह तथा कृषि फर्महरूले रकम लगेका छन् । नेपाल लाइभस्टक इन्भेस्टमेन्ट आयोजनाबाट १ अर्ब ९२ करोड ७५ लाख १३ हजार रुपैयाँ अनुदान

प्रवाह भएको प्रतिवेदनको निचोड छ । जसमा ११ हजार १ सय ५० कृषि सहकारी, कृषि समूह तथा कृषि फर्महरूलाई रकम वितरण गरिएको छ ।

खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सुधार आयोजनाबाट ४६ हजार २२६ कृषि सहकारी, कृषि समूह तथा कृषि फर्महरूमा १ अर्ब ५ करोड ३७ लाख ७९ हजार रुपैयाँ अनुदान प्रवाह गरिएको छ ।

उखु कृषक प्रोत्साहन अनुदानमापत्त ५ वर्षमा ४ अर्ब ७ करोड २४ लाख २० हजार रुपैयाँ वितरण गरिएको हिसाब समितिले सार्वजनिक गरेको छ । त्यस्तै, कृषि बीमाको प्रिमियम अनुदानतर्फ ५० करोड ४८ लाख ८२ हजार, पशुपन्छी तथा मत्स्य बीमाको प्रिमियम अनुदान तर्फ ५ अर्ब १३ करोड ८० लाख ६६ हजार रुपैयाँ खर्च गरिएको छ ।

प्याक्ट परियोजनाबाट १२ सय २३ कृषि सहकारी, कृषि समूह तथा कृषि फर्महरू मापत्त २ अर्ब १० करोड २६ लाख रुपैयाँ अनुदान प्रवाह भएको पाइएको छ । सन् २००९ नोभेम्बरबाट सुरु भएर २०१८ जुनमा सकिएको यो आयोजना निकै विवादित बनेको थियो । अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले यो आयोजनामा चरम भ्रष्टाचार भएको निचोड निकाल्दै विभिन्न व्यक्तिविरुद्ध मुद्दा नै दायर गरेको थियो ।

फेज आउट भएका परियोजनाबाट पनि अनुदान

समितिले अनुदान वितरणमा भएका केही रोचक तथ्यसमेत फेला पारेको छ । त्यसमध्येको एक फेज आउट भइसकेका परियोजनाबाट पनि अनुदान वितरण भएको भेटिएको छ । फेज आउट भइसकेको परियोजनाबाट कसरी अनुदान वितरण भयो भन्ने विषय रोचक बनेको छ ।

यद्यपि, समितिले त्यसरी वितरित अनुदानको विवरण भने आफ्नो प्रतिवेदनमा सार्वजनिक गरेको छैन । मन्त्री अधिकारी यसरी वितरण गरिएका अनुदानको विवरण छिट्टै सार्वजनिक गरेर जनतासमक्ष ल्याउने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्छन् । 'फेज आउट भएका परियोजनाबाट पनि अनुदान बाँडिएको भेटिएको छ,' मन्त्री अधिकारीले भने, 'त्यसको खोजी गरेर छिट्टै यथार्थ बाहिर ल्याउँछौं ।'

अनुदान वितरण बालुवामा पानी

कृषि अनुदान वितरण गर्नुको मूल ध्येय कृषि प्रणालीलाई व्यावसायिक एवं प्रतिस्पर्धात्मक बनाई दिगो कृषि विकासबाट जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनु हो । कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाई व्यावसायिक तथा प्रतिस्पर्धात्मक कृषि प्रणालीका आधारहरूको विकास गरी क्षेत्रीय र विश्व बजारसँग प्रतिस्पर्धात्मक बनाउने अर्को लक्ष्य पनि सरकारले अनुदान वितरणमार्फत लिएको छ ।

कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणसँगै किसानको जीवनस्तर उठाउने उद्देश्य राखेर सरकारले कृषि रकम अनुदानका नाममा वितरण गरे पनि त्यसको उपलब्धि भने अपेक्षित ढंगले हासिल हुन सकेको छैन । अनुदानग्राहीको विवरण सार्वजनिकीकरणका लागि गठित समितिको प्रतिवेदनले पनि अनुदान प्रवाहबाट अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुन नसकेको ठहर गरेको छ ।

'वित्त ५ वर्षमा रासायनिक मल, बाली तथा पशुधन बीमा, उखु उत्पादनमा प्रोत्साहन अनुदान, साना सिंचाइ, बजार पूर्वाधार, कृषि औजार उपकरण, बीउ उत्पादन, उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिका लागि कृषि तथा पशुपन्छी क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्न ठूलो रकम अनुदान प्रवाह भएको देखिन्छ,' प्रतिवेदनको निचोड छ, 'तथापि अपेक्षाकृत उपलब्धि भने हासिल हुन सकेको छैन ।'

नजर अब दुरुपयोगतिर

कृषि अनुदानका नाममा जनताले तिरेको तिरो दुरुपयोग हुँदै आएको गुनासो सुनिएको लामो समय भएको छ । यद्यपि, एकाध अनुदान वितरणवाहेकका प्रकरणको ठोस अनुसन्धान भएको पाइँदैन । यहीबीच रामनाथ अधिकारी नेतृत्वमा रहेको कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयले पछिल्ला पाँच वर्षमा कृषि अनुदानबाट लाभान्वित हुनेहरूको नामावली सार्वजनिक गरेको छ । कृषि मन्त्रालयका एक उच्च अधिकारी अनुदान लिनेहरूको विवरण सार्वजनिक गर्नु कृषि मन्त्रीको राम्रो काम भए पनि यसमाथि छानबिन गरेर दोषीमाथि कारवाही गर्नेतिर्फ लामो पर्ने औल्याउँछन् । 'अनुदान लिनेको नामावली सार्वजनिक गरेर सरकारले पछिल्लो पाँच वर्षको स्थिति बाहिर ल्याएको छ,' कृषि मन्त्रालयका ती अधिकारी भन्छन्, 'अब वितरित अनुदान सही ठाउँमा वितरण गरिएको हो कि होइन, त्यसको सदुपयोग हुन सक्थ्यो कि दुरुपयोग भनेर खोन्नु पर्छ ।'

कृषि मन्त्री अधिकारी अनुदान दुरुपयोग गर्नेमाथि कारवाही हुने प्रतिबद्धता जनाउँदै शंका नगर्न आग्रह गर्छन् । त्यसका लागि मन्त्रालयले एक समिति नै गठन गरेर काम अघि बढाएको उनले बताए । 'मन्त्रालयबाट लिएका र दिइएका अनुदानको अवस्था के, कस्तो छ भनेर अध्ययनका लागि हामीले समिति नै गठन गरेर काम थालेका छौं,' प्रतिवेदन सार्वजनिक कार्यक्रममा मन्त्री अधिकारीले भने, 'कृषि अनुदान लगेर दुरुपयोग गरिएको छ भने कारवाही हुन्छ र हनुपर्छ ।' तर यसका लागि देशका सबै तह र तप्काबाट साथ र सहयोग आवश्यक भएको उनले बताए ।

कारवाही हुनेमा संशय

कृषि अनुदानको रकम वास्तविक किसानले भन्दा पनि टाढाबाटाले हत्याउँदै आएको जानकारीहरू बताउँछन् । राजनीतिक पहुँच भएका कैयन व्यक्तिहरूले नक्कली फार्म खडा गरेर अनुदान लिनु सामान्यजस्तै भएको छ ।

राजनीतिक ढलका नेता तथा कार्यकर्ता अनुदान दुरुपयोगमा सिधा जोडिएकाले तिनीहरूमाथि कारवाही हुनेमा कतिपयले संशय व्यक्त गरेका छन् ।

कृषि मन्त्रालयका एक उच्च अधिकारी कृषि मन्त्री अधिकारीले अनुदान दुरुपयोग गर्नेमाथि कारवाही गर्ने उत्सुकता देखाए पनि छानबिनका क्रममा राजनीतिक व्यक्तिहरू देखा पर्ने थालेपछि शिथिल हुँदै जानसक्ने औल्याउँछन् । 'कृषि मन्त्रीले अनुदान दुरुपयोग गर्नेमाथि कारवाही गर्ने उत्सुकता देखाउनु सकारात्मक कुरा हो,' नाम उल्लेख नगर्ने सर्तमा ती अधिकारीले भने, 'अनुदान लिएर दुरुपयोग गर्ने अधिकांश राजनीतिक कार्यकर्ता भएकाले त्यसको भेद खुल्दै जाँदा मन्त्रीको प्रतिबद्धता कमजोर हुँदै जाने खतरा देखिन्छ ।'

प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई पनि दबाब

संघ सरकार मात्र नभएर प्रदेश र स्थानीय तहले पनि कृषि अनुदान वितरण गर्दै आएका छन् । संघमा जस्तै प्रदेश र स्थानीय तहको अनुदान वितरणमा

पनि समस्या रहेको जानकारीहरू बताउँछन् । संघमा पहिलो पटक अनुदान वितरणको सोधीखोजी सुरु भए पनि प्रदेश र स्थानीय तहको अवस्था भिन्न छ । बरु सत्ता र शक्तिको आडमा अनुदान दुरुपयोगका अनेकन भौँकीहरू दुई तहका सरकारमा देखिएका छन् ।

संघ सरकारले अनुदान लिएकाको विवरण सार्वजनिक गरेर त्यसको सदुपयोग/दुरुपयोगबारे नजर लगाएसँगै प्रदेश र स्थानीय सरकारमाथि पनि अनुसन्धान गर्नुपर्ने दबाव परेको छ । कृषि मन्त्री अधिकारी आफूहरूले जस्तै प्रदेश र स्थानीय सरकारले अनुदान लिने संस्था र व्यक्तिको नाम सार्वजनिक गरेर वास्तविकता पत्ता लगाउनुपर्ने बताउँछन् । लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्था देश र जनताप्रति उत्तरदायी हुने भएकाले प्रदेश र स्थानीय तहले पारदर्शिता अवलम्बन गर्न अग्रसरता लिनुपर्ने उनको तर्क छ । 'पारदर्शिताले मात्र यो शासन व्यवस्था र सरकारप्रति जनताको विश्वास तथा भरोसा जागृत हुने भएकाले प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई पनि कृषि अनुदान लाने संघ/संस्था, सहकारी र व्यक्तिको नाम सार्वजनिक गर्न अपिल गर्दछु,' मन्त्री अधिकारीले भने ।

समस्यामा ध्यान, कारणमा छैन अबै नजर

कृषि अनुदानलाई नजिकबाट नियाल्नेहरू अनुदान वितरणको मौजुदा व्यवस्था नै खोटपूर्ण रहेकाले त्यसलाई परिमार्जन गर्नुपर्ने बताउँछन् । अनुदान दिइने आँहलेको परिपाटी दुरुपयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने किसिमको भएकाले त्यसलाई नबदलेसम्म अवस्था नसुधारिने उनीहरूको तर्क छ ।

कृषि अनुदानको रकम दुरुपयोगको आशंका गर्दै वर्तमान सरकारले यसप्रति चासो देखाए पनि अनुदान वितरण प्रक्रियालाई नै बदल्नेबारे भने अबै ठोस सोच अघि सारिएको छैन । प्रतिवेदन सार्वजनिक कार्यक्रममा मन्त्री अधिकारीले दुरुपयोग गर्नेमाथि कारवाही गर्ने प्रतिबद्धता त जनाए तर अनुदान वितरणको विद्यमान खोटपूर्ण व्यवस्था परिमार्जनबारे केही बोलेनन् । यसले पनि सरकारको फोहोर उत्पादित मुहानातिर नगएर तल मात्र परेको देखिन्छ ।

उत्पादनलाई अनुदान हुनसक्छ प्रभावकारी उपाय

कृषि अनुदान लाईत वर्गको पोल्टामा नपरेर टाढाबाटाले हत्याउन थालेपछि यसबारे बहस सुरु भएको छ । जानकारीहरूले यसलाई रोक्न विभिन्न विधि अपनाउन सकिने सुझाउँदै आएका छन् । यसमा धेरैको जोड उत्पादनमा आधारित अनुदान दिनुपर्नेमा रहेको छ । उत्पादन हेरेर अनुदान दिँदा आँहलेको दुरुपयोग समस्या हल हुने भए पनि यसको समीक्षा गर्नेतिर्फ भने सरकारले चासो देखाएको छैन । जानकारीहरू कृषि अनुदानका नाममा बढ्दो दुरुपयोग रोक्न वितरणको परिपाटी बदल्नेतिर्फ नसोचे अबको पाँच वर्षपछि पनि अवस्था यस्तै रहने बताउँछन् । ■

SK+F

ESKAYEF PHARMACEUTICALS LTD.

Mycoban®

The optimal solution for
maximum profitability

3 MYCOTOXIN BINDER
IMMUNO MODULATOR
ACIDIFIER
IN ONE !!!

Indication & Usage

- Prevents and treats the mycotoxin infestation in poultry
- Control gastro-intestinal pH
- Improve renal and hepatic function

Dosage & Administration

- Prevention : 1 ml/5-10 L of drinking water for consecutive 3-5 days
- Treatment : 1 ml/5-10 L of drinking water for consecutive 3-5 days

Enhancing Animal Health

MEDVET

PHARMA Pvt. Ltd.

Jwagal, Lalitpur, Nepal

Phone : 977-1-5261696

Email: info@medvetpharma.com

खुल्यो मासु निर्यातका उत्तरी द्वार

चीनमा भैसी र राँगाको मासु निर्यात गर्न दुई देशका निजी कम्पनीबीच भएको सम्झौता कार्यान्वयनमा चुनौतीका चाड रहे पनि त्यसलाई पन्छाएर अधि बढेको खण्डमा त्यो पशुपन्छीपालक किसान र मुलुकका लागि ठूलो अवसर बन्नेछ ।

काठमाडौं । नेपाललाई चीनमा भैसी तथा राँगाको मासु निर्यात गर्ने बाटो खुलेको छ । चीनको सांघाईस्थित जियान फुड कम्पनी र नेपालको हिमालय फुड इन्टरनेसनलबीच मासु कारोबार गर्ने सम्झौतामा हस्ताक्षर भएसँगै विशाल अर्थतन्त्र भएको उत्तरी छिमेकमा राँगाभैसीको मासु निर्यात गर्ने ढोका खुलेको हो । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले गत महिनाको आपत्तो चीन भ्रमणका क्रममा राँगाको मासु निर्यात गर्ने द्विपक्षीय सहमति गरेका थिए । उक्त सहमतिको केही सातापछि दुई देशका निजी कम्पनीबीच मासु निर्यात-आयात सम्बन्धी सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको हो ।

सम्झौताअनुसार, नेपालले प्रत्येक दिन ५०० टन राँगाको मासु चीन निर्यात गर्नुपर्ने छ । नेपालले जिउँदा राँगा, भैसी नभएर त्यसका प्रशोधित मासु चीन पठाउनुपर्नेछ । यसरी चीन पठाइने तयारी मासुको मूल्य नेपालमा भन्दा झण्डै दोब्बर बढी हुने बताइएको छ । नेपालबाट चीन निर्यात भएको मासु जियान फुड कम्पनीले आफ्ना आउटलेटमार्फत विक्री गर्नेछ । मासुजन्य परिकार विक्रीमा लोकप्रियता हासिल गरेको जियान फुडले चीनका विभिन्न शहरमा ६ हजारभन्दा बढी आउटलेट सञ्चालन गरिरहेको छ ।

जियान फुडले नेपाली मासु आयात मात्र नगरेर राँगाभैसी पालनका लागि प्राविधिक सहयोग समेत लुटाउने सम्झौतामा उल्लेख छ । सम्झौतामा उल्लेख भएअनुसार, जियानले नेपाललाई प्राविधिक सहायतास्वरूप २० अर्ब बराबरको अनुदान रकम उपलब्ध गराउनेछ । चीनबाट नेपालले प्राप्त गर्ने उक्त सहायता पशुपालन अभिवृद्धिमा सघाउने प्राविधिक पक्षमा खर्च हुनेछ ।

नेपालीका लागि हुनेछ स्वर्णिम अवसर

चीन संसारकै सबैभन्दा धेरै राँगाभैसीको मासु आयात गर्ने देश हो । विविसीका अनुसार, सन् २०१४ मा चीनले विभिन्न देशबाट ३० लाख मेट्रिक टन मासु र मासुजन्य वस्तु आयात गरेको थियो । अहिले यो दर अकासिएर ९ गुणा माथि पुगेको छ । सन् २०२३ मा मात्रै उसले २ करोड ७८ लाख मेट्रिक टन मासु विभिन्न देशबाट आयात गरेको थियो । सन् २०३० सम्म चीनमा राँगाभैसीको मासुको आयात ३ करोड ५० लाख मेट्रिक टन पुग्ने आकलन छ । त्यसैले चीनले मासु निर्यातका नयाँ मुलुक खोजी गरिरहेको छ ।

चीनले अहिले अमेरिका, अस्ट्रेलिया, अर्जेन्टिना, ब्राजिललगायत देशबाट मासु आयात गर्दै आइरहेको छ । नेपालबाट मासु आयात गर्ने सम्झौता चिनियाँ कम्पनीले कार्यान्वयन गरेमा त्यो नेपालका लागि ठूलो अवसर हुनेछ । किनभने, यसले सुस्ताएको पशुपालन व्यवसायमा फर्कन किसानहरूलाई प्रेरित गर्नेछ । नेपालमा राँगाभैसीको मासु प्रतिकिलो ५०० रुपैयाँमा विक्री हुने गरे पनि चीनमा १ हजार ३०० रुपैयाँ सम्ममा विक्री हुने सम्भावना रहेकाले नेपालीले राम्रो मुनाफा लिन सक्ने अवस्था देखिन्छ ।

भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री बलराम अधिकारी नेपाल र चीनबीच भएको राँगाको मासु निर्यातसम्बन्धी सम्झौताले नेपालमा रोजगारी सिर्जना गर्नुका साथै आर्थिक विकासमा ठूलो सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त गर्छन् । 'यो सम्झौताले नेपालमा रोजगारीको सिर्जना हुनुका साथै विकासमा मद्दत मिल्ने मेरो विश्वास छ,' नेपाल-चीन

पशुबीच भएको मासु निर्यात-आयात सम्झौता कार्यक्रममा मन्त्री अधिकारीले भने । कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्री रामनाथ अधिकारी पनि यो सम्झौता नेपाल-चीनबीच पशुजन्य उत्पादनको व्यापार सहजीकरणको लागि कोशेहुंगा सावित हुने दाबी गर्छन् । 'यो सम्झौताले नेपाल-चीनबीच पशुजन्य उत्पादनको व्यापार सहजीकरणको लागि कोशेहुंगाको रूपमा रहनेछ,' मन्त्री अधिकारीको तर्क छ, 'नेपाल र चीनबीच भएको सम्झौताले नेपाली किसानलाई राँगा, भैँसी पालनका लागि थप प्रोत्साहित गरेको छ ।'

नेपालमा राँगा, भैँसीपालनको सुनिश्चितता गर्दै युवालाई पशुपालनप्रति आकर्षण गराउनुपर्ने मन्त्री अधिकारी बताउँछन् । पशुपालनका नयाँ-नयाँ प्रविधि प्रयोग गरेमा उनीहरूलाई आकर्षित गर्न सकिने उनको भनाइ छ । 'हामीले युवालाई पनि यस पेसामा जोडेर पुस्तान्तरण गर्न जरुरी छ । पशु पालनका सन्दर्भमा नयाँ-नयाँ प्रविधिको प्रयोग गर्दै युवाहरूलाई पशुपालनप्रति आकर्षण गर्न सकिन्छ,' उनले भने । चीनमा मासु निर्यातको सम्भावना राम्रो रहेकाले सम्झौताले स्वदेशमा रोजगारीको अवसर बढ्ने उनले बताए ।

धान्ला त उत्पादनले माग ?

सम्झौता कार्यान्वयनमा गएपछि नेपालले चीनलाई दैनिक ५०० टन राँगा तथा भैँसीको मासु निर्यात गर्नुपर्नेछ । ५०० टन भनेको दैनिक ५ हजार राँगाभैँसी हो । यदि चीनको मागअनुसार मासु निर्यात गर्ने हो भने नेपालले अहिले उत्पादन गरिरहेको राँगा तथा भैँसीले माग भन्ने अवस्था रहँदैन ।

राष्ट्रिय कृषि गणनाको पछिल्लो तथ्यांक चिहाउने हो भने नेपालमा राँगा तथा भैँसीको संख्या क्रमिक रूपमा घटिरहेको छ । तथ्यांकअनुसार २०६८ को गणनामा करिब ३२ लाखभन्दा बढी राँगाभैँसी पालन गरिएकोमा २०७८ को गणनामा घटेर २९ लाख २३ हजारमा झरेको थियो । राँगाभैँसी जस्तै पशुपालक किसानको संख्या पनि घट्दै गइरहेको छ । ०६८ मा राँगाभैँसी पाल्ने किसानको संख्या १६ लाख ७८ हजार रहेकोमा २०७८ सालमा राँगाभैँसी घटेर १४ लाख १६ हजारमा खुम्चिएको छ । यदि चीनसँगको सम्झौताअनुसार मासु निर्यात गर्नुपर्ने भएमा नेपाललाई वार्षिक १८ लाख २५ हजार राँगाभैँसी आवश्यक पर्नेछ । जुन अहिलेकै अवस्थामा उपलब्ध हुने सम्भावना देखिँदैन । राँगाभैँसी पाल्ने किसानको संख्या ओरालो लाग्दै गइरहेकाले यही अवस्थामा चीनमा मासु निर्यात सहज नरहेको विज्ञहरू बताउँछन् ।

पशु सेवा विभागका पूर्वमहानिर्देशक डा. वंशी शर्मा मासु निर्यातका लागि योजनाबद्ध ढंगले राँगा तथा भैँसी पाल्ने भएकाले घट्दो पशुपालन अवस्थाले यसलाई प्रभावित नपर्ने बताउँछन् । शर्मा चीनमा मासु निर्यात गर्न ५ वर्षअघि

सुरु गरिएको छलफलमा सहभागी भएका व्यक्ति हुन् । शर्माका अनुसार सुरुमा चीनमा घाँस निर्यात गर्ने कुरा उठेको थियो । यद्यपि विभिन्न कारणले त्यो पूरा हुन नसकेको उनी बताउँछन् । चीनसँग भएको मासु निर्यात सम्भव भएको र त्यो नेपालका लागि ठूलो अवसर बन्ने उनी सुनाउँछन् ।

रोगको चुनौती

चीनमा निर्यात गर्नुपर्ने मासु स्वस्थ र स्वच्छ हुनुपर्छ । तर नेपालमा विभिन्न रोगहरूको प्रकोप रहेकाले मासु निर्यात चुनौतीपूर्ण हुनसक्ने ठानिएको छ ।

अहिले नै अति संक्रामक रोग खोरेतका कारण दूध तथा मासुको व्यापारमा नेपालले नोकसानी व्यहोरिरहेका छ । खोरेत रोग उन्मूलनका लागि खोप कार्यक्रम सञ्चालन गरिएका भए पनि त्यो पूर्ण रूपमा प्रभावकारी हुन सकेको छैन ।

पशु सेवा विभागले सन् २०२७ सम्ममा नेपाललाई खोरेतमुक्त पार्ने योजना बनाएको छ । निश्चित क्षेत्रलाई भने केही वर्षभित्रै खोरेतमुक्त घोषणा गर्ने विभागको तयारी छ । खोरेत, लम्पी स्किनलगायत रोगको महामारी नेपालमा आइरहने भएकाले त्यसको प्रतिकूल प्रभाव चीनसँग भएको मासु निर्यात गर्ने सम्झौतामा पार्ने विश्लेषण भइरहेका छन् । पशु सेवा विभागका पूर्वमहानिर्देशक समेत रहेका वीरेन्द्र पशु रोग विशेषज्ञ डा. वंशी शर्मा यस्ता रोगको प्रकोपले मासु निर्यात प्रभावित हुन सक्ने भए पनि रोग मुक्त क्षेत्रमा योजनाबद्ध ढंगले राँगा तथा भैँसी पालन गरिने भएकाले ठूलो समस्या नहुने ठान्छन् । 'खोरेत, लम्पी स्किनजस्ता रोग अहिले पनि नेपालमा चुनौतीका रूपमा रहेका छन्,' शर्माले भेट टाइम्स मासिकसँग भने, 'रोग मुक्त घोषणा भएका क्षेत्रमा योजनाबद्ध ढंगले मासु निर्यातका लागि राँगा-भैँसी पाल्ने भएकाले यसमा त्यसको प्रभाव पर्दैन ।'

कार्यान्वयनमा चुनौती

नेपाल र चीनबीच सम्झौता हुने तर त्यसलाई कार्यान्वयन नगर्ने रोग रहेको छ । सम्झौतापछि थप प्रक्रियाहरू अघि बढाउनुपर्ने हुन्छ । मन्त्रालय र सरकारी निकायले उदासीनता प्रकट गर्दा कतिपय सम्झौता कागजमा मात्रै सीमित हुने गरेका छन् । नेपाल र चीनबीच भएको मासु निर्यात सम्बन्धी सम्झौताले पनि त्यस्तै निर्यात भैरने हुन् कि ? स्वाभाविक संशय पैदा भएको छ ।

हिमालयन फूड इन्टरनेशनलका नवीन कुमार शर्मा मासु निर्यात सम्बन्धी सम्झौता भने कार्यान्वयनमा जाने बताउँछन् । पशु सेवा विभागका महानिर्देशक डा. शर्मा पनि सम्झौता कार्यान्वयन हुनसक्ने अवस्था रहेको र यसले नेपालको हित गर्ने तर्क गर्छन् । ■

चीनमा गुणस्तरीय मासु निर्यात गर्न आतुर छौं

रामनाथ अधिकारी
मन्त्री
कृषि तथा पशुपन्छी विकास

नेपालको हावापानी र विविध भौगोलिक बनोट पशुपालनका लागि उत्कृष्ट छ । हामीले यो हावापानीमा उत्पादन गर्ने नेपालको मौलिक उत्पादनको मात्रा धेरै नहुने भएता पनि यसको महत्व अत्यन्त ठूलो छ । नेपालको हिमाली तथा पहाडी क्षेत्रमा पाइने जडीबुटी तथा औषधिजन्य घाँसपात खाएर हुर्किएका पशुवस्तुको दूध तथा मासुबाट पौष्टिक तथा औषधिजन्य फाइदा पाइने धेरैको विश्वास रहेको छ ।

नेपालमा राँगाभैसी पालन समाजको अभिन्न अंगको रूपमा रहेकोले यसको दिगो उत्पादन तथा उपलब्धता सुनिश्चित छ । साथै हामीले नयाँ पुस्तालाई समेत यसमा जोडी पुस्तान्तरणमा समेत काम गर्नुछ । नयाँ पुस्ता प्राविधमैत्री भएको सन्दर्भमा हामीले यसमा समेत नवीन प्राविधिहरूको प्रयोग विस्तार गरी युवापुस्तालाई यसमा आकर्षण गर्नु पर्नेछ ।

विगतको तुलनामा नेपालमा विकासको रफ्तार बढेको छ । हाम्रा गाँउ-बेसीसम्म बाटोघाटोको पहुँच पुगेसँगै ग्रामीण क्षेत्रमा उत्पादन गरिएका दूध तथा मासुलाई बजार पुऱ्याउन सहज भएको छ । यसरी उत्पादन भएका सामग्री वृद्धि हुँदा यिनको बजारीकरणको चुनौतीसमेत थपिएको छ । यस सन्दर्भमा हामिले नेपाली उपभोक्ताका अतिरिक्त विदेशमा सम्भावित बजार पहिचान गरी विक्री-वितरण हुने वातावरण बनाउन समेत आवश्यक छ ।

नेपाल सरकार नेपाली जनतालाई स्वदेशमा नै रोजगारी सिर्जना गर्न लागि रहेको सन्दर्भमा पशुपन्छीपालन रोजगारी सिर्जनाको एउटा महत्वपूर्ण क्षेत्रको रूपमा अगाडि आएको छ । नेपाल आज दूध तथा मासुमा आत्मनिर्भरतातर्फ उन्मुख हुँदा यहाँ उत्पादित राँगाभैसी तथा खसीबोकाको मासु र दूध तथा दूधजन्य बटर लगायतका पदार्थ निर्यातको सम्भावना बढेको छ ।

नेपालको असल छिमेकी मुलुक चीनमा हालका दिनमा मासु निर्यातको सम्भावना देखिएकाले धेरै रोजगारीका लागि विदेश जान तयार नागरिक नेपालमा नै बसेर यो व्यवसाय सुरु गर्न उत्सुक भएका छन् ।

किसानले उत्पादन गरेका राँगाको मासुको गुणस्तर सुनिश्चित गरेपश्चात आम नेपाली उपभोक्ताले प्रयोग गर्ने तथा चीन सरकारको मापदण्ड अनुसारको मासु निर्यात गर्न नेपाल सरकार प्रतिबद्ध रहेको छ । छिमेकीहरू हाम्रो कारण लाभान्वित हुनु भन्ने चाहन्छौं ।

यसका लागि हामी नेपाली उत्पादनको गुणस्तर सुनिश्चित बनाउँदै गुणस्तरीय

वस्तु निर्यात सुनिश्चित गर्न प्रयासरत छौं । यसका लागि पशु बधशाला तथा मासु जाँच ऐन कार्यान्वयन गर्दै आवश्यक कानून नीति नियम बनाउन तथा सोको पालना गर्न गराउन दृढ संकल्पित छौं ।

मासुको गुणस्तर उत्पादन हुने स्थानदेखि खपत हुने स्थानसम्म नै कायम राख्न जरुरी हुन्छ । वैज्ञानिक आधारलाई पालना गर्दै नेपालमा असल पशुपालनको अभ्यास गर्न सरकारले आवश्यक व्यवस्था गरेको छ । हामी पशुका रोगको नियन्त्रण गर्न जोनिकलगायतका विधिको अवलम्बन गर्दै स्वस्थ पशुको उत्पादनसहित पशुजन्य उत्पादनको रूपमा रहेको दूध तथा मासुको गुणस्तर प्रमाणीकरण गर्न नेपाल सरकार आफ्नो स्रोतले ध्याएसम्म प्रयासरत रहेको छ ।

नेपाल र चीनबीच विगतमा घाँसको निर्यात गर्न भएको हेलेज सम्बन्धी प्रोटोकल सम्झौता एउटा ऐतिहासिक विन्दुको रूपमा रहेको छ । यससँगै हामीले हेलेज पठाउँदा चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतमा हिउँदमा पशुलाई खानेकुराको आपूर्तिमा केही सहजता हुने हामी अनुमान गर्न सक्छौं ।

आज किसानमा आधारित भैसीपालन आयोजनाका साथै स्वचालित बधशालाको घोषणा हुँदा उत्पादनको सुरु विन्दुबाट अन्तिम विन्दुसम्मका क्षेत्रमा नेपाल तथा चीनका व्यवसायीबाट कार्य सुरु हुन लागेको छ । मैले बुझेअनुसार चिनियाँ जनता राँगाको मासुका विभिन्न परिकार मन पराउँछन् । हामी यस्ता परिकार सुरक्षित रूपमा तपाईंहरूलाई उपलब्ध गराउन आतुर छौं । यस आयोजनाको सफल कार्यान्वयनसँगै नेपाली जनता र चिनियाँ जनताबीचको सम्बन्ध अभूत बढ्ने छ । हामी यस क्षेत्रमा थप सफल चिनियाँ लगानीको अपेक्षा गर्छौं । नेपाली लगानीकर्ताहरूलाई यस क्षेत्रमा व्यवसाय विस्तार गर्दै थप रोजगारी सिर्जना गर्न अनुरोध गर्दछु । साथै यस क्षेत्रमा पारस्परिक सहयोगसहित आउन सक्ने यस्ता सहकार्यका लागि सबै तत्पर हुन समेत अनुरोध गर्दछु । यससँगै हामीले आगामी दिनमा पशुजन्य उत्पादनलाई व्यापार सहजीकरणका लागि कर महसुललगायतका द्विपक्षीय व्यापारमा असर गर्ने विषयमा समेत थप अध्ययनसहित कार्य गर्नेछौं । ■

(मासु निर्यात सम्झौता कार्यक्रममा कृषि मन्त्री अधिकारीद्वारा व्यक्त गरिएको भनाइको सम्पादित अंश)

रैथाने बालीहरूको
संरक्षण र संबर्धन गरौं ।

जनक बोहोरा
कार्यालय प्रमुख
कृषि ज्ञान केन्द्र, धनगढी कैलाली

रैथाने बालीहरूको
संरक्षण र संबर्धन गरौं ।

जैसी राम साहनी
कार्यालय प्रमुख
कृषि ज्ञान केन्द्र, बाजुरा

घरपालुवा पशुपन्धीलाई नियमित
रूपमा संक्रामक रोगहरूका विरुद्ध
खोप लगाउने गरौं ।

डा. कमला अधिकारी
कार्यालय प्रमुख
पशु अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, नेपालगंज बाँके

घरपालुवा पशुपन्धीलाई नियमित
रूपमा संक्रामक रोगहरूका विरुद्ध
खोप लगाउने गरौं ।

डा. प्रतिमा बिष्ट
कार्यालय प्रमुख
पशु अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, घोराही दाङ

जन्म, मृत्यु र विवाहदर्ता जस्ता
त्यक्तिगत घटनाहरू समयमै दर्ता
गराउने गरौं ।

लक्ष्मी दत्त भट्ट
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
पुनर्वास नगरपालिका, कंचनपुर

जन्म, मृत्यु र विवाहदर्ता जस्ता
त्यक्तिगत घटनाहरू समयमै दर्ता
गराउने गरौं ।

खगेन्द्र प्रसाद भट्ट
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
कृष्णपुर नगरपालिका, गुलरिया, कंचनपुर

नेपालबाट राँगाभैसीको मासु चीन निर्यात गर्न सम्भव छ

डा. वंशी शर्मा
पूर्वमहानिर्देशक पशु सेवा विभाग

नेपालबाट चीनमा राँगाभैसीको मासु निर्यात गर्न सम्भौतामा हालै दुई पक्षबीच हस्ताक्षर भएको छ । यो सम्भौतासँगै कृषि तथा पशुपालन क्षेत्र तरंगित बनेको छ । कतिपयले सम्भौतालाई ठूलो उपलब्धिका रूपमा विश्लेषण गर्दै सुस्ताएको पशुपालन क्षेत्रलाई त्राण दिन यसले क्याम्पसको काम गर्ने बताइरहेका छन् । सँगै युवाको बढ्दो विदेश पलायन, घट्दो पशुपालनका कारण चीनतर्फको मासु निर्यात सोचेजस्तो सहज नहुने मत पनि व्यक्त भइरहेका छन् ।

वरिष्ठ पशु रोग विशेषज्ञसमेत रहेका पशु सेवा विभागका पूर्वमहानिर्देशक डा. वंशी शर्मा भने नेपालबाट चीनमा मासु निर्यात गर्न सम्भव भएको बताउँछन् । यो सम्भव हुने ठानेर आफू पशु सेवा विभागको महानिर्देशक छँदै कुरा अघि बढाएको उनको भनाइ छ । नेपालबाट चीन मासु निर्यात गर्न कतिपय चुनौतीहरू रहे पनि त्यसलाई पन्छाएर अघि बढ्दा त्यो नेपालका लागि ठूलो अवसर हुने उनको ठम्याइ छ । 'नेपालबाट चीन मासु निर्यात गर्न सम्भव छ । यो कार्यान्वयनमा गएमा ठूलो सम्भावनाको ढोका खुलेछ,' उनले भने । यसलाई दिगो रूपमा अघि बढाउन योजनाबद्ध ढंगले काम गर्नुपर्ने उल्लेख गर्दै उनले अहिलेदेखि नै पूर्वतयारीमा लाग्नुपर्ने बताए । पशु सेवा विभागमा छँदा यससम्बन्धी छलफललाई अघि बढाएका शर्मासँग यसका सम्भावना, चुनौतीलगायत विषयमा केन्द्रित रहेर धेट टाइम्स मासिकले गरेको सवाल :

नेपालबाट चीन मासु निर्यात गर्ने सम्भौता हालै सम्पन्न भएको छ । पशु सेवा विभागको महानिर्देशक हुँदा तपाईं आफैँ पनि चीनमा मासु निर्यात गर्ने छलफलमा सामेल हुनुभएको थियो । हिलै भए पनि नेपालबाट चीन मासु निर्यात गर्ने सम्भौतामा हस्ताक्षर हुन पुगेको छ । यो सम्भौतालाई तपाईंले कसरी नियन्त्रण गर्नुभएको छ ?

नेपालबाट चीनमा राँगा-भैसीको मासु निर्यात गर्ने सम्भौता हुनु आफैँमा सुखद् कुरा हो । सम्भौतापछि कार्यान्वयन पक्षमा धेरैले चासो राखेका छन् । यसक्रममा विभिन्न अभिमतहरू सार्वजनिक भएका छन् । राँगाभैसीको मासुको अत्यधिक माग रहेको छिमेकी मुलुक चीनमा नेपालबाट मासु निर्यात गर्न सम्भव छ । तर यो आजको भोलि भने हुँदैन, केही समय लाग्छ । तर पूर्व तयारीहरू भने आजैदेखि गर्नुपर्ने हुन्छ ।

यसका लागि गर्नुपर्ने तयारी कस्तो हुन्छ ?

सबैभन्दा पहिले कुन-कुन ठाउँमा, कति संख्यामा, के के पाल्ने भनेर फिल्ड भेरिफिकेसन गर्नुपर्छ । त्यसपछि कुन मोडलमा पालन गर्ने हो, निक्वाल गनुपर्छ । कम्युनिटी र इन्डोभिजुअल फार्म दुवै मोडलमा राँगाभैसी पालन गर्न सकिन्छ । राँगाभैसी उत्पादनका लागि माउ ल्याउँदा पनि सोचविचार गर्नुपर्छ । वीलगायतका काम गरेर विशिष्टीकृत सुविधा प्रदान गर्ने हो भने यो परियोजनालाई सहजै अगाडि बढाउन सकिनेछ ।

तपाईंले भनेअनुसारकै तयारी गर्ने हो भने नेपालबाट चीनतर्फ मासु निर्यात गर्न कति समय लाग्ला ?

यसको जवाफ कहिलेदेखि त्यस्तो तयारीमा लाग्नेछ, त्यसमा भर पर्छ । यदि आजैबाट यो काममा लाग्ने हो भने कम्तीमा पनि २-३ वर्ष चीनमा मासु निर्यात गर्न सकिन्छ ।

नेपालमा खोरेत, लम्पी स्किनलगायतका रोगबाट पशुहरू संक्रमित हुने गरेका छन् । कहिलेकाहीँ यी रोगहरूले महामारीकै रूप लिएको पनि पाइन्छ । यस्तो अवस्थामा नेपालबाट चीनतर्फ राँगाभैसीको मासु निर्यात गर्न सजिलो नहुने कतिपयको भनाइ छ । यसबारे के भन्नुहुन्छ ?

पहिलो कुरा त हामीले के बुझ्नुपर्छ भने नेपालका बजारमा राँगाभैसी विक्री गरेजस्तो चीनमा मासु निर्यात हुँदैन । त्यहाँ निर्यात गर्ने मासु व्यवस्थित रूपमा उत्पादन गरिएको

दैनिक पाँच हजार टन मासु निर्यात गर्ने सम्झौतामा उल्लेख भए पनि सुरुमै त्यति धेरै मासु निर्यात हुँदैन । विस्तारै विस्तारै त्यसलाई बढाएर पिकमा दैनिक ५ हजार टन गर्ने भनिएको हो । यो क्षमता नेपालसँग अहिले छैन र आजको भोलि विकास गर्न पनि सक्दैन ।

हुनेछ । त्यसका लागि सबैभन्दा पहिले डिजिज फ्री क्षेत्र डिजाइन गरिनेछ । त्यस्तो डिजिज फ्री क्षेत्र विभिन्न ठाउँलाई बनाउन सकिन्छ । यस्तो क्षेत्रमा पालिएका राँगाभैँसीमा सबै प्रकारका खोपहरू लगाएर रोगबाट सुरक्षित गरिनेछ । भैँसी जहाँबाट ल्याएको भए पनि पाडापाडी भने डिजिज फ्री क्षेत्रमै उत्पादन गर्नुपर्छ । यसरी व्यवस्थित ढंगले राँगाभैँसी उत्पादन गरेको खण्डमा चीनमा मासु निर्यात गर्न सम्भव छ । तर अलिकति मिहिनेत गरेर त्यस्ता एरियामा प्रचुर मात्रामा खोप लगाउने र बाहिरको वफर जोनलाई नियन्त्रण गर्ने प्रयास भने जारी राख्नुपर्छ ।

चीनमा दैनिक पाँच हजार टन मासु निर्यात गर्ने सम्झौतामा उल्लेख छ । यो भनेको पाँच हजार राँगाभैँसी हो । यतिको माग नेपालले धान्न सक्ला ?

दैनिक पाँच हजार टन मासु निर्यात गर्ने सम्झौतामा उल्लेख भए पनि सुरुमै त्यति धेरै मासु निर्यात हुँदैन । विस्तारै विस्तारै त्यसलाई बढाएर पिकमा दैनिक ५ हजार टन गर्ने भनिएको हो । यो क्षमता नेपालसँग अहिले छैन र आजको भोलि विकास गर्न पनि सक्दैन । त्यसका लागि कम्तीमा पनि ५ देखि १० वर्ष आवश्यक हुन्छ । सातै प्रदेशका विभिन्न उपयुक्त ठाउँ पहिचान गरेर राँगाभैँसी पालन गर्न सकिन्छ । भैँसी किन किसानलाई सहूलियतपूर्ण ऋण दिने, घाँस उपलब्ध गराउने र तयार भएपछि आफैँले खरिद गरिदिने हो भने २०औँ हजार यसबाट लाभान्वित हुनेछन् । किसानलाई मात्र नभएर मूल्य शृंखलामा आवडले पनि फाइदा लिन सक्नेछन् । यसको ट्रेंड सुरु गर्न गाह्रो हुन्छ । गरिसकेपछि सम्भव हुनेछ ।

तपाईं विभागाको महानिर्देशक भएकै बेला यो विषय उठेको रहेछ । मासु निर्यातको कुरा कहाँबाट कसरी आएको थियो, बोरे स्मरण गरिदिनुहोस् न ?

राँगाको मासुको डिमान्ड पहिले चीनबाटै आएको हो । त्यसभन्दा अगाडि घाँस लैजाने कुरा पनि आएको थियो । यद्यपि, यी प्रस्तावले त्यतिबेला गति लिन भनेन सकेनन् ।

युवाहरू रोजगारीका लागि विदेशिने प्रवृत्ति पशुपालन घटिरहेको छ । यस्तो स्थितिमा चीनमा मासु निर्यात गर्न सकिएला ?

हामीले देखिरहेका छौं, अहिले नेपाली युवाहरू साउदी अरेबिया, कतारलगायतका देशको पशुपालन क्षेत्रमा श्रम गर्न गइरहेका छन् । त्यहाँ उनीहरू सस्तोमा आफ्नो श्रम बेचिरहेका छन् । स्वदेशमै रोजगारी र उपार्जनको बाटो सिर्जना भएको खण्डमा तिनले विदेशलाई गन्तव्य बनाउँदैनन्, आफ्नै देशमा काम गरेर बस्नेछन् । गाउँघरका बाँझा जग्गाहरूमा कन्ट्याक्ट फार्मिङ गरी प्रशस्त मात्रामा घाँसखेती गरी खुवाउने हो भने पशुपालन निकै राम्रोसँग फस्टाउँछ ।

हाम्रोमा किसान निरत्साहित हुनुको कारण बजार पनि हो । बजारको सुनिश्चितता गरेर थालिने २० अर्बभन्दा बढीको यो परियोजनाले २०औँ हजारलाई रोजगारी दिनेछ । त्यसो त, रोगहरूको चुनौती नभएचाहिँ होइन । यद्यपि, त्यसलाई पनि निरन्तर निगरानी गरेरै निर्मूल गर्न सकिन्छ । उत्पादित मासुलाई राम्रोसँग चीन पठाउन सकियो भने भोलिका दिनमा अथाह सम्भावनाको ढोका खुल्नेछ । ■

GPO Box: 11413, Chhetrapati
Kathmandu, Nepal
Tel.: 00977-(0)1-4212768/4218925
info@tilichogroup.com
tilichogroup@gmail.com
www.tilichogroup.com

Imported, Marketed & Distributed the products of...

... in Nepal.

बाखाहरुमा नियमित रूपमा
पि.पि.आर. खोप लगाउने गरौं ।

पदमराज उपाध्याय
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
वित्थडचिर गाउँपालिका

उन्नत नस्लका माछाका
भुराहरुको प्रयोग गरी मतस्य
उत्पादनमा वृद्धि गरौं ।

निर्मल खाती
कार्यालय प्रमुख
मतस्य विकास केन्द्र, गेटा कैलाली

रैथाने बालीहरुको
संरक्षण र संवर्धन गरौं ।

दशरथ पान्डे
कार्यालय प्रमुख
कृषिज्ञान केन्द्र, जाजरकोट

बाखाहरुमा नियमित रूपमा
पि.पि.आर. खोप लगाउने गरौं ।

श्रवण चौधरी
कार्यालय प्रमुख
पशु अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र,
परासी पश्चिम, लुम्बिनी प्रदेश

बाखाहरुमा नियमित रूपमा
पि.पि.आर. खोप लगाउने गरौं ।

विष्णु पौडेल
कार्यालय प्रमुख
पशु अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र,
अर्घाखाची

बाखाहरुमा नियमित रूपमा
पि.पि.आर. खोप लगाउने गरौं ।

पुष्कर सिंह धामी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नोगाड गाउँपालिका, दार्चुला

नश्ल सुधार गर्नु डग शोको मुख्य उद्देश्य हो

विवेश श्रेष्ठ
सचिव, केनल क्लब अफ नेपाल

केनल क्लब अफ नेपालले ललितपुरको जावलाखेलमा आगामी माघ ५ गते 'डग शो' प्रतियोगिता आयोजना गर्न लागेको छ । कुकुरको नश्ल सुधार गर्ने मूल उद्देश्य राखेर क्लबले शोको तेश्रो संस्करण आयोजना गर्न लागेको हो । १०० भन्दा बढी कुकुरबीच प्रतिस्पर्धा हुने शोबाट उत्कृष्ट घोषित कुकुरले अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगितामा सहभागी हुन पाउनेछन् । यसै सन्दर्भमा हामीले केनल क्लब अफ नेपालका सचिव विवेश श्रेष्ठसँग डग शो, यसको तयारी, उद्देश्यलगायत विषयमा केन्द्रित रहेर केही प्रश्न राखेका छौं ।

कुकुरहरूको प्रदर्शनी गर्ने भनेर तपाईंहरू लागिरेहनुभएको छ । आगामी ५ गते ललितपुरको जावलाखेलमा हुन गइरहेको यो 'शो' घासमा कस्तो हो ?

केनल क्लब अफ नेपाल वर्ल्ड केनल युनियनमा आवद्ध छ । विश्वव्यापी सञ्जाल रहेको वर्ल्ड केनल युनियनमा विश्वका नेपाललगायत २५ जति देश आवद्ध छन् । यसमा आवद्ध क्लबले सीटीफिकेट दिने, लाइनेज मेन्टेन गर्ने जस्ता कामहरू गर्छन् ।

कुकुरको लाइनेजको नश्ल सुधार गर्नका लागि ब्रिडको गुणस्तरको हिसाबले यो शोमा प्रतिस्पर्धा हुनेछ । यस्ता डग शो पहिलेदेखि नै आयोजना भइरहेका भए पनि अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता पाएर हुन लागेको तेश्रो पालि हो ।

डग शोको यो तेश्रो संस्करण हो । यसको मूल उद्देश्य के हो ?

नश्ल सुधारलाई हामीले यसको मूल उद्देश्य बनाएका छौं । त्यसैगरी, अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने सामतायुक्त कुकुर उत्पादन गर्ने अर्को सोच पनि हाम्रो छ । शोबाट उच्च गुणस्तरीय कुकुरहरूको उत्पादन र नश्ल सुधारमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुग्ने हाम्रो विश्वास छ ।

कुकुरहरूबीच प्रतिस्पर्धा हुने यो शोमा के-के हुन्छ ?

कुकुरको ब्रिडमा के-के हुनुपर्छ भनेर अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा एउटा मापदण्ड बनेको छ । निर्णायकले कुकुरको प्रस्तुति र एनाटोमीको आधारमा तिनको मूल्यांकन गर्नेछन् ।

यसमा के-कसले प्रतिस्पर्धा गर्न पाउँछन् ?

केनल क्लब नेपालमा विभिन्न ब्रिडहरू दर्ता भएका छन् । यसरी दर्ता भएका सबै ब्रिडहरूले हाम्रो शोमा भाग लिन सक्नेछन् ।

यसमा ब्रिडहरूको आकर्षण कस्तो देखिएको छ ?

शोमा प्रतिस्पर्धाका लागि १०० भन्दा बढी कुकुर दर्ता भइसकेका छन् ।

च्याम्पियनसीप डग शो नेपालका लागि नयाँ भएकाले बुझाउन अप्ठ्यारो परिरहेको छ । यद्यपि हामी बुझाउने प्रयासमा छौं ।

प्रतिस्पर्धामा कुन-कुन जातका कुकुर सहभागी हुनेछन् ?

यस पटकको प्रतियोगितामा हस्की, जर्मन शेफर्ड, गोल्डेन रिट्रिभर, पग, ल्याब्राडोर, डाल्मेशियन, सेन्ट बर्नार्ड, स्पानियल, नियपोलिटन मास्टिफ, डोबर्मन, बिगल, र पोमेरियनजस्ता प्रजातिका कुकुरले सहभागिता जनाउने अपेक्षा गरिएको छ । सहकारी कुकुरहरू स्वस्थ र अनिवार्य भ्याक्सिन लगाएको हुनुपर्नेछ ।

मूल्यांकनचाहिँ कसबाट हुन्छ ?

वर्ल्ड केनल क्लबबाट मान्यताप्राप्त जज प्रतियोगितामा आउनुहुनेछ । मूल्यांकनको काम उहाँहरूबाट हुन्छ ।

भाग लिन शुल्क पनि लाग्छ कि ?

त्यो त लाग्छ । दर्तालगायत प्रक्रियाका लागि २ हजार २०० रुपैयाँ शुल्क तोकेका छौं ।

यसमा कुकुरबीच प्रतिस्पर्धाचाहिँ कसरी हुन्छ ?

सबैभन्दा पहिले जातमा प्रतिस्पर्धा हुन्छ । त्यसपछि अर्को चरणमा प्रतिस्पर्धा हुनेछ । छानिएका प्रत्येकबाट प्रतिस्पर्धा गराएर एक कुकुरलाई च्याम्पियन घोषणा गरिनेछ ।

उत्कृष्ट हुनेलाई पुरस्कारको व्यवस्था पनि छ कि ?

पुरस्कारका रूपमा प्रमाणपत्र र टुफी दिनेछौं । उत्कृष्ट हुनेलाई यसबाहेकका अन्य फाइदा बढी हुन्छ । त्यस्ता कुकुर राम्रो मूल्यमा बिक्री हुन्छन् । त्योभन्दा पनि च्याम्पियन डगले वर्ल्ड केनल युनियनले गराउने यस्तै प्रतिस्पर्धामा भाग लिन पाउँछन् । ■

‘बाइरो तेस्रो अल ब्रिड च्याम्पियनसीप डग शो’को तयारी पूरा

काठमाडौं । केनेल क्लब अफ नेपालद्वारा आयोजित ‘बाइरो तेस्रो ब्रिड च्याम्पियनसीप डग शो’ को तयारी पूरा भएको छ । यस सन्दर्भमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा विभिन्न विषयमा जानकारी दिइएका हो ।

कार्यक्रम संयोजक बैशाली डंगोलले कार्यक्रमको सम्पूर्ण तयारी पूरा भइसकेको जानकारी दिइन् । उनले यस पटक डिजिटल मार्केटिङको माध्यमबाट धेरै दर्शक र सहभागीहरूसम्म पुग्न सफल भएको बताइन् ।

कार्यक्रमको आयोजक केनेल क्लब नेपालका सचिव विवेश श्रेष्ठले सबैलाई शोमा सहभागी हुन आग्रह गर्दै प्रायोजक र समर्थकहरूलाई धन्यवाद व्यक्त गरे ।

ब्रीड निर्णायक मिस्टर सञ्जय गुरुङले वर्ल्ड केनेल युनियनको मापदण्ड अनुसार कुकुरहरूको मूल्याङ्कन गरिने बताए । प्रायोजक बाइरोका तर्फबाट सुरेश शाहले कुकुरको उच्च नस्लको संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि यस्ता शोहरू महत्वपूर्ण हुने बताए ।

आधिकारिक साभेदारका तर्फबाट रामप्रसाद न्यौपानेले आफूहरू पशुसम्बन्धी सामाजिक कार्यहरूमा सक्रिय रहेको र यो डग शोको भागिदार हुन पाउँदा खुशी लागेको बताए ।

यस शोले कुकुरको उच्च नस्लको संरक्षण र प्रवर्द्धनमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने आयोजकहरूको विश्वास छ । कार्यक्रम माघ ५ गते जाउलाखेल फुटबल ग्राउण्डमा आयोजना हुनेछ । ■

Vaccines

VANGUARD PLUS 5L4CV

The 'All in One' vaccine

Composition:
(Modified live virus and killed virus antigens)
+ Canine Distemper virus
+ Canine Parvovirus
+ Canine Adenovirus 2
+ Canine Parainfluenza virus
+ Canine Coronavirus
+ Leptospira canicola
+ Leptospira grippityritidis
+ Leptospira icterohaemorrhagiae
+ Leptospira pomona

250ml vials

VANGUARD CV

Canine Coronavirus Vaccine

Composition: Killed Canine Coronavirus vaccine

250ml vial

Indication: For the vaccination of healthy dogs 6 weeks of age or older against canine coronavirus (CCV).

Directions for use: Shake well. Apply topically with 0.5-1 ml, subcutaneously or intramuscularly in healthy animals.

Vaccines

DEFENSOR™

Puppies Vaccine that's strong & gentle

Composition:
(Killed virus antigens)
+ Rabies (killed virus Susuki/PF-Purified/WHO/PLP)
(S-SPV-2013)

50ml & 200ml vials

Email : simurginternational2005@gmail.com
Phone no. : 01-4950975

Import and Distributed by
Simurg International Pvt Ltd

थपलियाको हातमा कृषि विश्वविद्यालयको बागडोर

काठमाडौं । प्रधानमन्त्री एवं कृषि तथा वन विश्वविद्यालयका कुलपति केपी शर्मा ओलीले प्रा. डा. शारदा थपलियालाई उक्त विश्वविद्यालयको उपकुलपतिमा नियुक्त गरेका छन् । भारतबाट पशुचिकित्सा तथा पशुपालनमा स्नातक उपाधि हासिल गरी जापानबाट विद्यावारिधि गरेकी थपलियालाई प्रधानमन्त्री ओलीले उपकुलपतिमा नियुक्त गरेका हुन् ।

वन विश्वविद्यालयको उपकुलपति रिक्त भएपछि सिफारिस समितिले आवेदन आह्वान गरेको थियो । समितिले आवेदकमध्येबाट थपलियालाई उक्त पदमा छनोट गरेको हो । सिफारिस समितिले प्रतिस्पर्धीको आधारमा कार्यविधिअनुसार उपकुलपति नियुक्त गरिएको बताए तजविजका आधारमा दिने अंक बढी राखिएको भन्दै आलोचना भइरहेको छ । थपलिया एमाले निकट मानिन्छन् ।

योसँगै थपलियाले कृषि तथा वन विश्वविद्यालय हाँके जिम्मेवारी पाएकी छन् । यद्यपि, थपलियासँग विश्वविद्यालयको विभिन्न जिम्मेवारीमा रहेर काम गरेको अनुभव छ । थपलिया कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालयको पशुविज्ञान, पशुचिकित्सा तथा मत्स्य विज्ञान संकायमा भेटेरिनरी फार्माकोलोजी विषयकी प्राध्यापक हुन् । कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालयमा लामो समयदेखि कार्यरत थपलियासँग योजना निर्देशक, पशुविज्ञान, पशुचिकित्सा तथा मत्स्य विज्ञान संकायको डीन तथा कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयको रजिष्ट्रार पदमा काम गरेको अनुभव छ ।

आइपिओ जारी गर्दै दाउन्ने एग्रो फार्म

काठमाडौं । दाउन्ने एग्रो फार्म लिमिटेडले सर्वसाधारणका लागि १० करोड रुपैयाँ बराबरको प्राथमिक सेयर (आइपिओ) जारी गर्ने घोषणा गरेको छ । कम्पनीको पहिलो वार्षिक साधारणसभाको निर्णयअनुसार दाउन्नेले आइपिओ जारी गर्न लागेको हो । योसँगै दाउन्ने नेपालमा आइपिओ जारी गर्ने पहिलो कुखुरापालन फार्म बनेको छ । कुखुरापालन क्षेत्रलाई औद्योगिकीकरणतर्फ लैजान आइपिओ जारी गर्ने तयारी गरिएको दाउन्नेको भनाइ छ ।

नवलपरासी (सुस्ता-त्रिवेणी पूर्व) को विनयीत्रिवेणी गाउँपालिका-३, सर्दीमा ११ बिघा क्षेत्रफलमा फैलिएको यस फार्ममा हाल चार लाख कुखुरापालन भइरहेको छ । निकट भविष्यमै यो संख्या छ लाख पुग्ने लक्ष्य कम्पनीले लिएको अध्यक्ष रघुनाथ भट्टले जानकारी दिए ।

दाउन्ने एग्रो फार्मले कुखुरापालन क्षेत्रमै पहिलो पटक आइपिओ ल्याउने योजना बनाएको छ । कम्पनीका अनुसार सञ्चालक समितिको अध्यक्षमा रघुनाथ भट्ट चयन भएका छन् भने अन्य सदस्यहरूमा विनोद पोखरेल, विपिन पोखरेल, हेमराज बडाल र हिमालय पौडेल छन् । २०७४ सालमा स्थापना भएको यस फार्मले सुरुवाती अवस्थामा एक लाख कुखुरा पालन गरेको थियो । हाल फार्ममा दैनिक ३ लाख ५० हजारभन्दा बढी अण्डा उत्पादन हुने गरेको छ । केही अण्डा 'दाउन्ने ह्याप्पी एग' ब्रान्ड अन्तर्गत १५ र ३० को दरमा क्रेट बनाएर बजारमा पठाइन्छ । उत्पादित अण्डा देशभरका प्रमुख शहरदेखि ग्रामीण क्षेत्रसम्म वितरण गरिन्छ ।

कम्पनीले जर्मनी र मलेशियाबाट आयात गरिएका अत्याधुनिक उपकरण प्रयोग गरेर कुखुरापालन गर्दै आएको छ । यसले उत्पादनको

गुणस्तर उच्च राख्न सहयोग गरेको दाउन्नेको भनाइ छ । प्रबन्ध सञ्चालक विनोद पोखरेल उत्पादन र बजार व्यवस्थापनमा कुनै समस्या नरहेको दाउन्नेलाई देशकै उत्कृष्ट व्यावसायिक एग्रो फार्मको रूपमा स्थापित गर्न अग्रसर बनेको बताउँछन् ।

कम्पनीमा लामो समयदेखि पोल्ट्री क्षेत्रमा अनुभव हासिल गरेका कृषक र व्यवसायीको लगानी रहेको छ । यसले उत्पादन लागत घटाउनुका साथै गुणस्तर कायम राख्न महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ । शेयर निष्कासनको लागि कम्पनीले सिटिजन्स ब्र्यापिटलसँग सहकार्य गरिसकेको पोखरेलले जानकारी दिए ।

पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा व्यवसायी परिषद् निर्वाचन नेभ्लाकै तीनजना बीच प्रतिष्पर्धा

काठमाडौं । पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा व्यवसायी परिषद्को आसन्न पहिलो निर्वाचनमा उपाध्यक्ष पदका लागि नेपाल पारा भेटेरिनरी एण्ड लाइभस्टक एसोसिएसन (नेभ्ला) का तीन उम्मेदवारबीच कडा प्रतिस्पर्धा हुने भएको छ ।

निर्वाचन समितिले सार्वजनिक गरेको अन्तिम नामावली अनुसार, उपाध्यक्ष पदमा काजीबहादुर श्रेष्ठ, लोकराज भुसाल र रामप्रसाद मेहताबीच प्रतिस्पर्धा हुने निश्चित भएको हो । यसअघि नेल्टा नेपालका पुष्कर नेपालले उम्मेदवारी फिर्ता लिएपछि नेभ्लाका उम्मेदवारबीच मात्रै प्रतिस्पर्धा हुने देखिएको छ ।

गठबन्धनका तर्फबाट काजीबहादुर श्रेष्ठलाई साभन उम्मेदवारको रूपमा अगाडि सारिएको छ । राजधानीमा आयोजित उम्मेदवार परिचयात्मक कार्यक्रममा श्रेष्ठले आफू सत्तारूढ गठबन्धनको साभन उम्मेदवार भएको दावी गरे । यद्यपि, अन्य दुई उम्मेदवार लोकराज भुसाल र रामप्रसाद मेहताले यसवारे प्रत्यक्ष रूपमा असहमति नजनाए पनि नेभ्लाले साभन उम्मेदवार बनाउन नसकेको प्रतिक्रिया दिएका छन् ।

रामप्रसाद मेहताले परिषद् स्थापनामा आफ्नो योगदानको चर्चा गर्दै परिषद्लाई अभि सशक्त बनाउन आफूले उम्मेदवारी दिएको बताए । तर, नेभ्लाका तीन उम्मेदवारबीच सहमति कायम गर्न नसकेको विषयलाई जानकारीहरूले अर्थपूर्ण रूपमा हेरेका छन् ।

निर्वाचन समितिले उपाध्यक्ष पदका लागि तीन उम्मेदवारहरूको अन्तिम सूची जारी गरेको छ । खुला सदस्य पदमा भने ईश्वरीप्रसाद आचार्य, हरिलाल कँडेल, दीपक रानाभाट, भर्मराज जैसी, कमलबहादुर विश्वकर्मा, दीर्घकुमार स्वर्, कृष्णप्रसाद महतो, महेन्द्रप्रसाद भण्डारी, बलरामकृष्ण बज्जाडे,

योगेन्द्रलाल यादव, सुमन कुँवर, सुरेशकुमार खड्का छन् ।

महिला सदस्य पदका लागि दिलमाया श्रेष्ठ, उमा बज्जाडे, चिनाकुमारी लामा र गीता भमलाको उम्मेदवारी परेको छ । प्रदेश सदस्यका लागि सुदूरपश्चिमबाट धनबहादुर चौधरी र लालबहादुर बोहोरा, कर्णालीबाट प्रकाश पाण्डे, नारायण न्यौपाने र चिरञ्जीवी प्रसाद उपाध्याय, लुम्बिनीबाट सुकबहादुर नेपाली र जानु बुढा, गण्डकीबाट पुष्पराज बास्तोला, नवराज अधिकारी, प्रताप पौडेल र डिल्लीराम रेग्मी, बागमतीबाट किनोद बजगाई, ईश्वरप्रसाद घिमिरे र रामप्रसाद अधिकारी, मधेश प्रदेशबाट अनिरुद्र साह, रामप्रकाश महतो, परमेश्वर यादव र विश्वेश्वरप्रसाद यादव तथा कोशीबाट चूडामणि थापा, दीपकबाबु सिंह र पुरुषोत्तम पाण्डेले उम्मेदवारी दिएका छन् ।

परिषदमा १४,२९५ सदस्य दर्ता भए पनि १३,२६४ मात्र मतदान योग्य व्यवसायी रहेका छन् । ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरूलाई भने मतदानको अधिकार छैन । कुल १३,१०३ मतदातामध्ये, कोशीमा १,८०९, मधेशमा २,५५६, बागमतीमा १,९९७, गण्डकीमा १,२०९, लुम्बिनीमा २,०७४, कर्णालीमा १,९७१ र सुदूरपश्चिममा १,७८७ सदस्य छन् ।

निर्वाचन समितिका अनुसार, परिषद्को अध्यक्ष मन्त्रिपरिषद्ले नियुक्त गर्ने व्यवस्था छ । अन्य दुई महिला सदस्यलाई कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय र परिषद्ले क्रमशः एक/एक जना नियुक्त गर्ने प्रावधान रहेको छ । पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा व्यवसायी परिषद्को पहिलो निर्वाचनले नयाँ नेतृत्व चयन गर्दै संस्थाको क्रायँदशा तय गर्ने अपेक्षा गरिएको छ । ■

आफ्ना उम्मेदवारलाई विजयी गराउन सदस्यलाई संघको अपिल

काठमाडौं । नेपाल पशुपन्छी औषधि व्यवसायी संघले नेपाल पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा व्यवसायी परिषद्को आगामी माघ १८ गते हुन गइरहेको निर्वाचनमा उम्मेदवार बनेका संघका सदस्यहरूलाई मतदान गरी विजयी गराउन मातहतका शाखा, प्रदेश र केन्द्रका सदस्यहरूलाई आह्वान गरेको छ ।

एक अपिल सार्वजनिक गर्दै संघले परिषद् सदस्यमा उम्मेदवारी दिएका आफ्ना सदस्यहरूलाई विजयी गराउन अनुरोध गरेको हो । संघका अध्यक्ष रितेश रिमाल र महासचिव सादुराम ढकाल 'आशिष' द्वारा हस्ताक्षरित संयुक्त अपिलमा संघका विभिन्न पदाधिकारीहरूले परिषद्को निर्वाचनमा उम्मेदवारी दिनु गर्वको विषय भएकाले निर्वाचित गराउन सबै सदस्यलाई आग्रह गरिएको छ ।

'यस संघको गरिमालाई उच्च राख्न हामी व्यवसायीको कर्तव्य रहेको हुँदा उक्त निर्वाचनमा उम्मेदवारी दिनुहुने सबै व्यवसायीलाई सफलतापूर्वक निर्वाचित गराउन यस संघका सातै प्रदेश तथा २२ वटै जिल्ला शाखाबाट सहयोगको लागि हार्दिक अपिल गर्दछौं,' अपिलमा भनिएको छ । आइतबार नै संघले केन्द्रीय कार्यालयमा एक कार्यक्रम आयोजना गरेर परिषदमा उम्मेदवारी दिएका संघ आवद्ध सदस्यहरूलाई शुभकामना तथा वधाई पनि बाँडेको छ । वधाई तथा

शुभकामना कार्यक्रममा बोल्दै अध्यक्ष रिमालले पशुपन्छी औषधि व्यवसायीका समस्याहरू परिषदापत सम्बोधन गर्न विजय बनेपछि संघ आवद्ध सदस्यले प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गर्ने अपेक्षा व्यक्त गरे ।

उपाध्यक्ष सुना सुवेदी बडालले संघका सदस्यमध्येबाट उम्मेदवार बनेकालाई शुभकामना ज्ञापन गरी मतदानका लागि अपिल गर्न आफूले नै अध्यक्षलाई अनुरोध गरेको उल्लेख गर्दै सम्पूर्ण उम्मेदवारलाई अग्रिम वधाई तथा शुभकामना व्यक्त गरिन् । चितवन जिल्ला शाखा अध्यक्ष लक्ष्मीलाल घिमिरेले चितवन जिल्लाका संघका सदस्यलाई आफूले मतदानको लागि अपिल गर्ने प्रतिवद्धता जनाए । कार्यक्रममा उम्मेदवारत्रय ईश्वरीप्रसाद आचार्य, चिनाकुमारी लामा र दिलामाया श्रेष्ठले आफ्ना धारणा राखेका थिए ।

पशुपन्छी प्राविधिकहरूको नियामक निकाय परिषद्को उपाध्यक्ष र सदस्य चयनका निमित्त यही माघ १८ मा हुन गइरहेको निर्वाचनमा खुलातर्फको सदस्यमा संघका केन्द्रीय सदस्य तथा बागमती प्रदेश इन्चार्ज ईश्वरीप्रसाद आचार्य, महिला उम्मेदवारमा चिनाकुमारी लामा, दिलामाया श्रेष्ठ र मधेश प्रदेश सदस्यमा अनिरुद्र साहको उम्मेदवारी परेको छ । ■

पशुपन्छी औषधि व्यावसायी संघ स्थापना दिवस आश्रममा आश्रितलाई भोजन

काठमाडौं । नेपाल पशुपन्छी औषधि व्यवसायी संघले आफ्नो ३४ औं स्थापना दिवसको अवसरमा मानव सेवा आश्रम, नागदह, धापाखेल ललितपुरमा आश्रित व्यक्तिहरूका लागि विहानको विशेष भोजन र दिउँसाँको खाजाको सेवा प्रदान गरेको छ ।

वागमती जिल्ला शाखा र केन्द्रीय कार्य समितिको संयुक्त आयोजनामा सम्पन्न कार्यक्रममा संघका केन्द्रीय अध्यक्ष रितेश रिमाल, उपाध्यक्ष, महासचिव, अन्य पदाधिकारी, तथा सदस्यहरूको सक्रिय उपस्थिति रहेको थियो । कार्यक्रममा अध्यक्ष रिमालले मानव सेवा आश्रमलाई सेवा गर्ने अवसर प्राप्त भएकोमा संघको तर्फबाट आभार प्रकट गर्दै यस्ता सेवामूलक कार्यहरूलाई आगामी दिनहरूमा पनि निरन्तरता दिने प्रतिवद्धता जनाए । कार्यक्रममा आश्रममा आश्रित महानुभावहरूका लागि विशेष भोजनको व्यवस्थाका साथै माया र सम्मानका साथ सेवा प्रदान गरिएको थियो । आश्रमका सदस्यहरूले संघको यस सहयोगप्रति गहिरो आभार व्यक्त गरे । नेपाल पशुपन्छी औषधि व्यवसायी संघले यस मानवीय सेवामा सहभागी सबै सदस्यहरूप्रति हार्दिक नमन र साधुवाद अर्पण गर्दै यस्ता सामाजिक क्रियाकलापले संस्थाको गरिमा अभै उचाइमा पुगेको महसुस गराएको जनाएको छ । ■

बाखाहरुमा नियमित रूपमा
पि.पि.आर. खोप लगाउने गरौं ।

सुरेन्द्र बहादुर विष्ट
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
शैल्यसिखर नगरपालिका, दार्चुला

बाखाहरुमा नियमित रूपमा
पि.पि.आर. खोप लगाउने गरौं ।

अंगाराज खत्री
कार्यालय प्रमुख
पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय, मुगु
कर्णाली प्रदेश

बहुवर्षीय कोशे घासबालीमा जोड
दियाँ । पशु वस्तुलाई रोग विरुद्ध खोप
लगाऔं र पशु वस्तुको विमा गर्ने गरौं ।

ज्ञानेन्द्र बुढाथापा
कार्यालय प्रमुख
पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय, जुम्ला

रैथाने बालीहरुको संरक्षण
र संबर्धन गरौं ।

चुडामणी पन्त
कार्यालय प्रमुख
कृषि विकास कार्यालय, हुम्ला

व्यक्तिगत घटनाहरु
(जन्म, मृत्यु र विवाह) दर्ता
समयमै गर्ने गरौं ।

महेश बहादुर बम
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
भीमदत्तनगर नगरपालिका, महेन्द्रनगर, कंचनपुर

भेटेरिनरी क्षेत्रको एक मात्र लोकप्रिय
मासिक पत्रिका 'भेट टाइम्स मासिक'ले
कैलालीको धनगढीमा आफ्नो
प्रादेशिक कार्यालय स्थापना गरेकोमा
खुसी व्यक्त गर्दै थप सफलताको
समेत कामना व्यक्त गर्दछौं ।

बालाराम जैसी

प्रबन्धक,

स्वप्नड पोल्ट्री ब्रिडिङ प्राइभेट लिमिटेड,
सैरेनी जानकी गाउँपालिका २, कैलाली

नेपालको कृषिको विकासका लागि चीनको सहयोग महत्वपूर्ण छ : कृषिमन्त्री अधिकारी

काठमाडौं । कृषि तथा पशुपन्छी विकासमन्त्री रामनाथ अधिकारीले नेपालमा विशेषगरी कृषि र पर्यटन क्षेत्रमा लगानीको पर्याप्त सम्भावना रहेको र चीनको विशेषज्ञता तथा सहयोगले यी क्षेत्रको विकासमा योगदान पुऱ्याउने बताउनुभएको छ। मन्त्री अधिकारीले सरकारले अघि सारेको 'कृषिमा लगानी दशक' सफल बनाउन ठूलो लगानीको आवश्यकता पर्ने र यसका लागि चीन सरकारबाट सहयोग प्राप्त हुने आशा व्यक्त गर्नुभएको छ।

फाउन्डेसन अफ ट्रान्स हिमालयन रिसर्च एन्ड स्टडीज (फाउन्टेन्स) ले काठमाडौंमा आयोजना गरेको 'बीआरआई ढाँचामाफर्त नेपालको पर्यटन र कृषि क्षेत्रको उन्नतिको निमित्त अवसरहरूको खोजी' कार्यक्रममा सम्बोधन गर्दै मन्त्री अधिकारीले कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्ने, जलविद्युत्को सम्भावनालाई उत्पादनमा बदल्ने, पूर्वाधारको विकासलाई तीव्रता दिने र जनशक्ति विकासमा जोड दिने सरकारको लक्ष्य रहेको बताउनुभयो।

मन्त्री अधिकारीले सन् २०२३ को डिसेम्बर १८ देखि ३० सम्म चीन भ्रमणका क्रममा कुईयाङ प्रान्तको वेन्जिङ गाउँस्थित स्ट्रुबेरी फार्मले आफूलाई निकै प्रभावित पारेको उल्लेख गर्दै नेपाल र चीनबीच कृषि सहकार्यबाट दुवै देशले लाभ लिन सक्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो। उहाँले नेपालका कृषि उत्पादनलाई चीनको बजारसम्म पुऱ्याउन सहकार्यलाई अभि बलियो बनाउने आवश्यकता रहेको पनि बताउनुभयो।

नेपाल र चीनबीच कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्यपालनका विभिन्न क्षेत्रमा सहकार्यका लागि समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर भइसकेको छ। नेपालबाट औषधिजन्य वनस्पति, सुन्तलाजातका फलफूल, हाईलेज, र धर्मल प्रशोधित भैँसीको मासु निर्यातका लागि प्रोटोकलहरूमा सहमति भएको छ। यसले नेपालको कृषि उत्पादनलाई चीनको बजारमा पुऱ्याउने मार्ग खोल्ने विश्वास गरिएको छ।

हालै प्रधानमन्त्रीको चीन भ्रमणका क्रममा संयुक्त वक्तव्यमा उल्लेख

भएको कृषि औद्योगिक प्रदर्शनी पार्क स्थापना गर्ने योजना सरकारले अघि बढाइसकेको छ। हिमाली क्षेत्रमा निर्यातमुखी व्यवसायिक आलु तथा तरकारी खेती, याक र चौराको नस्ल सुधार, भेडाको नस्ल सुधार, पशुपन्छी स्वास्थ्य सुधार तथा बहुउपयोगी प्रयोगशाला स्थापना, र स्यानिटरी तथा फाइटोसेनिटरी व्यवस्थापनका क्षेत्रमा चीनसँग सहकार्य गर्न नेपालले २०२३ मा पाँच अवधारणापत्र पेश गरिसकेको छ।

मन्त्री अधिकारीले कृषिका प्राविधिकहरूलाई चीनमा तालिमका लागि पठाउने, दुवै देशबीच भएका सहमति कार्यान्वयनमा थप प्रभावकारिता ल्याउने र कृषिमा चिनियाँ प्राविधि र लगानीमाफर्त नेपाललाई आत्मनिर्भर बनाउने अपेक्षा पनि व्यक्त गर्नुभएको छ। उहाँका अनुसार कृषि क्षेत्रको विकासका लागि उन्नत बीउविजन उत्पादन, जैविक विषादी निर्माण र मिश्रित रासायनिक मलको उत्पादनमा चीनको सहयोग अपरिहार्य छ। ■

पशुपन्धी नश्ल सुधारमा चालिएका कदमहरू

पृष्ठभूमि

नेपालको आर्थिक विकासमा पशुपन्धी क्षेत्रको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको छ । कृषकहरूको सदियौंदेखिको परम्परागत ज्ञान र अनुभवको सदुपयोग गर्दै पशुपन्धीपालनका आधुनिक प्रविधिहरूको समुचित उपयोगबाट स्वच्छ तथा गुणस्तरीय पशुपन्धीजन्य पदार्थको उत्पादन गरी नेपाललाई आत्मनिर्भर बनाउने र खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा योगदान पुऱ्याइ दिगो आर्थिक विकासका लक्ष्य हासिल गर्न टेवा पुग्ने देखिन्छ । नेपालको सविधानमा कृषि तथा पशुपन्धी क्षेत्रको विकास कार्यलाई संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहले सञ्चालन गर्ने गरी एकल र साभ्ना अधिकारको सूचीमा समावेश गरिएको छ । सविधानमा उल्लिखित रान्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्वअन्तर्गत कृषिको व्यावसायीकरण, विविधीकरण र आधुनिकीकरण गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

नेपालमा पशुपन्धीको नश्ल सुधारका प्रयास विदेशी जातका पशुहरू स्वदेश भित्रै स्थानीय पशुहरूमा तिनीहरूको प्रजननको माध्यमबाट वर्णसंकर पशुहरूको उत्पादन गरेर सुरु भएको पाइन्छ । वि.सं. १९९७ मा जङ्गबहादुर राणाको प्रयासमा बेलायतबाट जर्सी गाईहरू नेपालमा ल्याई पशुमा नश्ल सुधारको सुरुवात भएको

पाइन्छ । यस कार्यलाई थप विस्तार गर्न वि.सं. ०९९ सालदेखि गाईभैसीमा कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो र यसले कृत्रिम गर्भाधान सेवाको विस्तारमा ठूलो उपलब्धि हासिल गरेको छ । नेपाल सरकारले प्रजनन सेवा विकासको लागि पोखरा, नेपालगञ्ज र लहानमा राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालयहरू स्थापना गरी नश्ल सुधारको कार्य जारी राखेको छ ।

राष्ट्रिय पशुपन्धी प्रजनन नीति कार्यान्वयन

देशको शासकीय संरचना संघीय प्रणालीमा रूपान्तरण भएको वर्तमान अवस्थामा पशुपन्धी प्रजननसम्बन्धी कार्यलाई स्पष्ट दिशानिर्देशका साथ सरकारको तीनै तहको समन्वय र सहकार्यमा प्रभावकारी रूपले सञ्चालन गर्नु वाञ्छनीय भएकाले राष्ट्रिय पशुपन्धी प्रजनन नीति, २०७८ स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । यो नीतिलाई संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले आ-आफ्नो कार्य अधिकार क्षेत्रभित्र रही पशुपन्धी क्षेत्रलाई वातावरणमैत्री, गुणस्तरीय, प्रतिस्पर्धी, आधुनिक र व्यावसायिक रूपमा रूपान्तरण गर्न सक्षम हुने गरी आनुवंशिक स्रोत तथा क्षमताको अधिकतम सदुपयोग, संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्ने पशु प्रजनन प्रणाली स्थापित

विचार

डा. जगदीश पाण्डेय

नेपालमा पशुपन्छीको नश्ल सुधारका प्रयास विदेशी जातका पशुहरू स्वदेश भित्राई स्थानीय पशुहरूमा तिनीहरूको प्रजननको माध्यमबाट वर्णसंकर पशुहरूको उत्पादन गरेर सुरु भएको पाइन्छ । वि.सं. १९९७ मा जङ्गबहादुर राणाको प्रयासमा वेलायतबाट जर्सी गाईहरू नेपालमा ल्याई पशुमा नश्ल सुधारको सुरुवात भएको पाइन्छ ।

गर्नेगरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिरहेका छन् । पशुपन्छीका विभिन्न जात र नश्लको वंशाणुगत क्षमताको संरक्षण, उपयोग तथा विकास गर्दै दूध, माछा, मासु, ऊन, परिमना र अण्डाको उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्ने लक्ष्य लिई बहदो पशुपन्छीजन्य पदार्थको मागलाई भान्ने गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्न उपयुक्त नश्ल सुधार पद्धतिको स्थापना गर्ने साथै देशभित्र प्रजनन केन्द्र तथा स्रोतकेन्द्रको स्थापना, सोको प्रमाणीकरण र नियमन गर्दै उपयुक्त नश्लको उपलब्धतामा देशलाई आत्मनिर्भर बनाउने र पशुपन्छीको आनुवंशिक स्रोत तथा जैविक विविधता संरक्षण र उपयोग गर्न उचित वातावरण सिर्जना गर्ने प्रमुख उद्देश्यहरूलाई आत्मसाध गरी तीनै तहका पशु सेवाका निकायहरूबाट कार्यक्रमहरू सञ्चालन भइरहेका छन् ।

वंशावलीमा आधारित दुधालु गाईभैसी नश्ल सुधार कार्यक्रम

देशको जनसंख्या साथै उपभोक्ताहरूको क्रयशक्तिमा भएको वृद्धिसँगै दूध तथा दुग्धजन्य पदार्थको माग बाढिरहेको तर वंशाणुगत रूपमा नै कम उत्पादन क्षमता भएका स्थानीय गाईभैसीको बाहुल्यता भएको कारण उत्पादकत्व तथा उत्पादनमा कमी रहेकाले हाल मौजुदा गाईभैसीहरूमध्ये उच्च दूध उत्पादन क्षमता भएका गाईभैसीको छनोट गरी तिनको अभिलेखसमेत राख्ने र त्यस्ता गाई तथा भैसीहरूको क्षमतामा थप सुधार गर्ने उच्च गुणस्तरको प्रमाणित बीर्य प्रयोग गरी सोबाट जन्मेका बाच्छाहरूलाई गुणस्तरको साँढे/राँगोको रूपमा पालेर वंशावलीमा आधारित क्षमताको अभिलेखअनुसार उच्च कोटीका बहर तथा राँगालाई बीर्य उत्पादनको लागि हुर्काउन र कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम सञ्चालन हुन नसक्ने क्षेत्रहरूमा प्राकृतिक प्रजनन कार्यको लागि वितरण गरी देशमा रहेको मौजुदा गाईभैसीहरूको वंश सुधार गरी उत्पादकत्व तथा उत्पादन वृद्धि गर्नका लागि वंशावलीमा आधारित दुधालु गाईभैसी नश्ल सुधार निर्देशिका, २०७९ बमोजिम हाल कास्की, तनहुँ, लमजुङ, गोरखा, नवलपरासी (पूर्व), रूपन्देही, चितवन, दोलखा र काभ्रे गरी ९ जिल्लाका करिब ५ हजार ६०० पशुहरूको (बुल मदर) रेकर्डिङ भई कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ भने ०८१ श्रावणपश्चात निर्देशिकामा तोकिएका १८ जिल्लामा नै यस कार्यक्रम विस्तार गर्ने लक्ष्यका साथ अगाडि बढेको पाइएको छ ।

अवसरहरूको खोजी

नेपालका कुल घरपालुवा पशुपन्छीहरूमध्ये नश्ल सुधार भई बढी उत्पादकत्व भएका गाईको संख्या करिब १७ प्रतिशत र भैसीको संख्या करिब ३६ प्रतिशत मात्र भएको हुँदा ठूलो संख्यामा पशुपन्छीको नश्ल सुधार गर्ने सम्भावना रहेको छ । गाई, भैसी, बाख्रामा नश्ल सुधारको लागि सञ्चालित कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रममा आवश्यक पर्ने जमेको बीर्य (प्रोजेन सिमेन) र बड्गुरका वीरहरूबाट तातो बीर्य (वार्म सिमेन) देशभित्रै उत्पादन गर्ने गरिएको छ । उच्च प्रजनन मान भएका जर्सी तथा होलिस्टिन गाईका भ्रूण नेपाली गाईमा प्रत्यारोपण गरी यस प्राविधिबाट उत्पादन भएका साँढेहरू तथा भारत, अमेरिका तथा कोरियाबाट राँगा तथा साँढेहरू नै विभिन्न समयमा आयात गरी बीर्य उत्पादनको लागि प्रयोग भएका छन् । साथै पहिचान गरिएका स्वदेशी नश्लका पशुपन्छीलाई स्वस्थानीय (इन सिट्ट) रूपमै संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्ने कार्यक्रमहरू सीमित रूपमा भए पनि सञ्चालनमा छन् ।

तसर्थ पालिएका अधिकांश पशुपन्छीहरूको उत्पादकत्व अपेक्षाकृत कम रहेको साथ साथै देशको अमूल्य सम्पत्तिको रूपमा रहेको रैथाने पशुपन्छीको संरक्षण सम्बर्द्धन र दिगो उपभोग गर्नुको विशेष महत्व साथै पशुपन्छीपालनको व्यावसायीकरण भइरहेको बढी उत्पादन दिने वंशाणुगत गुण भएका जीवित पशुपन्छीहरू साथै बीर्यको समेत आयात भई रैथाने जातसँग प्रजनन गराउने चलन बाढिरहेको सन्दर्भमा राष्ट्रिय पशुपन्छी प्रजनन नीति, २०७८ बाट निर्देशित गरेका जातहरूको भाले पशुबाट मानक सञ्चालन प्रक्रिया (एसओपी) मा निर्दिष्ट गरेको विधि अपनाई हाल जर्सी र होलिस्टिन जातका साँढे १३६९० र बोयरबोकाको जमेको बीर्य उत्पादन राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालयहरूबाट भइरहेको छ भने अनुसन्धान परीक्षणका लागि गीर र शाहिवाल जातका साँढेहरूबाट समेत बीर्य संकलन गरी तराईका २३ जिल्लाहरूमा पशु प्रजनन कार्यालय, लहानबाट वितरण भइरहेको छ ।

हाल नेपालमा वार्षिक ११ लाख ५० हजारको संख्यामा जमेको बीर्य उत्पादन भइरहेको छ भने कृत्रिम गर्भाधान सेवा सुचारु रहेका ७२ जिल्लाका ५०४ स्थानीय तहहरूमा गरी वार्षिक ७ लाख ५० हजारको संख्यामा रहेको छ । गाई र भैसीमा कृत्रिम गर्भाधान दर क्रमशः ५६ र ४८ प्रतिशत रहेको सन्दर्भमा सोको वृद्धिका लागि प्रयोगशाला सुदृढीकरण कार्यक्रम, फिलडस्टरमा

जमेको बीर्यको गुणस्तर परीक्षण सेवा, प्राविधिक जनशक्तिको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू (पशु प्रजनन तथा कृत्रिम गर्भाधान तालिम, पशु प्रजनन विकृति पहिचान, उपचार तथा निवारण तालिम, विभिन्न अन्तर्क्रिया गोष्ठी र अनुभव आदनप्रदान आदि) साथै आवश्यक लजिस्टिकहरू जस्तै: सीध, ग्लोब, रेफ्री, कन्टेनर आदि निःशुल्क उपलब्ध भइरहेको छ । उच्च प्रजनन मान भएका राँगा तथा साँढेको जमेको बीर्य निर्यातका लागि विभिन्न सम्भावनाको खोजी कार्यसमेत थालिएको छ ।

बंगुरमा नश्ल सुधारका लागि प्राकृतिक गर्भाधानका अलावा राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालय पोखरा, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्, पाखीवास, भनकुटा तथा केही निजी व्यावसायिक बंगुरपालक फार्मका कृषकहरूबाट स्वदेशी तथा आयातित विदेशी ज्ञातका बंगुरहरूको बीरवाट ताजा बीर्य संकलन गरी प्रयोगमा ल्याइएको छ ।

कृत्रिम गर्भाधानकर्ता अनुमतिपत्र

पशुहरूमा नश्ल सुधारका लागि गरिने कृत्रिम गर्भाधान कार्यको गुणस्तर सुनिश्चित गर्दै पशुको स्वास्थ्य संरक्षण र उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धिका लागि कृत्रिम गर्भाधानकर्ताको दर्ता अभिलेखीकरण एवं नियमन गर्नका लागि कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयबाट स्वीकृत कृत्रिम गर्भाधान सेवा प्रदान गर्ने व्यक्तिलाई अनुमतिपत्र प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० अनुसार तीन वटै राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालयहरू क्रमशः पोखरा, लहान र नेपालगञ्जबाट ०८१ को वैशाखबाट अनुमतिपत्रका लागि आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरू दुरुस्त रहेको अवस्थामा पेश भएपश्चात केही घण्टाभित्रै अनुमतिपत्र प्रदान गरिने र सोको अवधि २ वर्षलाई मान्य हुने व्यवस्था मिलाइएको छ । हाल देशभरिमा जम्मा कृत्रिम गर्भाधानकर्ताहरू करिब २ हजार ७०० रहेता पनि सक्रिय कृत्रिम गर्भाधानकर्ताहरूको संख्या १ हजार ९५० हाराहारीमा रहेको तथ्यांक छ ।

भ्रूण प्रत्यारोपण कार्यक्रम

एउटा उत्कृष्ट ठानिएको गाईको पाटेघरबाट सात/आठ दिनको भ्रूणलाई निकालेर आमाको शरीर बाहिर सुषुप्त अवस्थामा संरक्षण गरेर अर्को गाईको पाटेघरमा प्रत्यारोपण गरेर सन्तान उत्पादन गर्ने भ्रूण प्रत्यारोपण प्रविधि नेपालमा पनि सफलपूर्वक भित्रिएको छ । यस प्रविधिबाट राम्रो उन्नतशील पोथी पशुबाट छोटो समयमा बढीभन्दा बढी सन्तान उत्पादन गर्न सकिन्छ । जमेका भ्रूणको प्रत्यारोपणबाट हासिल हुने गर्भाधान दर ३५ देखि ४५ प्रतिशतसम्म रहेको पाइन्छ भने नेपालको अहिलेसम्मको सीमित अनुभवमा सो गर्भाधान दर १८ प्रतिशत हाराहारी मात्र छ । यस प्रकार हालसम्म उपलब्ध भ्रूणहरूबाट १० वटा मात्र बाच्छा जन्माउन सकिएको छ भने नार्क, विश्वविद्यालय, निजी क्षेत्रका विज्ञ तथा

सरकारी र गैरसरकारी निकायहरूसँगको सहकार्यमा प्रत्येक वर्ष भ्रूण प्रत्यारोपण कार्यलाई निरन्तरता दिइएको पाइन्छ । संख्यात्मक रूपमा उपलब्ध सानो देखिएता पनि योजनाबद्ध रूपमा लामो समयसम्म काम गर्न सके नेपालमा गाईको नश्ल सुधार कार्यमा यसले अत्यन्त सकारात्मक असर पार्नेछ ।

सेक्सड सिमेनको अध्ययन

सेक्सड सिमेन भनेको सिमेन (बीर्य) लाई लिङ्गानुसार छुट्याएर तयार पारिएको बीर्य हो । नेपालमा सामान्यतया गाईका बाच्छीको व्यवस्थापन सम्भावना बढी हुनाले बाच्छी क्रोमोजोम भएका शुक्राणुलाई प्राथमिकताका साथ किसानहरूले प्रयोग गरिरहेका छन् । तुलनात्मक रूपमा महँगो यो प्राविधिले किसानहरूलाई आर्थिक लाभ दिने, उत्पादनशीलता बढाउने, र पशुधनको व्यवस्थापन गर्न मद्दत गर्छ । विगतदेखि हालसम्म पशु सेवा विभाग, दुग्ध विकास बोर्ड, प्रादेशिक मन्त्रालयहरूका साथै कतिपय स्थानीय सरकारबाट सेक्सड सिमेन खरिद गरी पशु नश्ल सुधारमा प्रयोग भइरहेको छ ।

स्वदेशमै सेक्सड सिमेन उत्पादनका लागि विभिन्न समयमा विषय उठान, छलफल, अन्तर्क्रिया भएता पनि यसै वर्ष राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालय, लहानमा सेक्सड सिमेन उत्पादनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी सोको प्रतिवेदनपश्चात कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय, पशु सेवा विभागको निर्णयबाट आगामी कार्यदिशा अगाडि बढाइनेछ ।

प्रोजेनी टेस्टिङ

प्रोजेनी टेस्टिङ भन्नाले दूध, मासु उत्पादन गर्ने पशुहरूको सुधार र चयनको लागि प्रयोग गरिने एक वैज्ञानिक विधि हो, जसमा एउटा विशेष भाले जनावरको सन्तानहरूको गुण परीक्षण गरेर त्यो भाले पशुको प्रजनन क्षमता मूल्यांकन गरिन्छ । यस प्रक्रियामा एउटा साँढे वा राँगोको उत्पादन, स्वास्थ्य, शरीर संरचना, र आनुवंशिक गुणहरूको मूल्यांकन गर्नका लागि त्यसका सन्तानहरूको परीक्षण गरिन्छ । यसको उद्देश्य भनेको उच्च पशुजन्य पदार्थको उत्पादन गर्ने पशुहरूको सुधार गर्नका लागि उचित प्रजनन चयन गर्नु हो । प्रोजेनी टेस्टिङले बायोलोजिकल र आनुवंशिक आधारमा पशुहरूको गुणलाई विश्लेषण गरेर सर्वोत्तम पशुको चयन गर्न मद्दत पुऱ्याउँछ ।

प्रोजेनी टेस्टिङको प्रक्रियाका कार्यक्रमहरू अन्तर्गत भाले जनावरको चयन, प्रजनन, सन्तानको पालनपोषण, सन्तानहरूको मूल्यांकन, नतिजाको विश्लेषण, उन्नति र चयनजस्ता मापदण्डहरूको परीक्षण गरिन्छ । यसै वर्षबाट राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालय, पोखराले दिगो रूपमा पशुपन्छी नश्ल सुधार र पशुपन्छीजन्य उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धिका लागि प्रोजेनी टेस्टिङको कार्यक्रम अगाडि बढाएको छ ।

पशुपन्छी नश्ल सुधार अनुसन्धान

नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् (नार्क) अन्तर्गत सञ्चालित विभिन्न वस्तु वाली राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यक्रमहरूमध्ये पशुपन्छीको नश्ल सुधार तथा आनुवांशिक स्रोत संरक्षण कार्यक्रम एक हो । पशुपन्छीको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी नेपाली जनताको पोषण सुस्ता र जीविकोपार्जनमा सुधार गर्नुका साथै देशको अग्रणी अनुसन्धान संस्थाको रूपमा नेतृत्व गर्ने र किसानहरूको समस्यामा आधारित, सहभागीतामूलक तथा व्यवस्थित अनुसन्धान कार्यहरू गर्दै नवीनतम र उपयोगी प्रविधिहरू कृषकसमूह सिफारिस गर्ने कार्य नार्कबाट भइरहेको छ ।

पशुपन्छीको नश्ल सुधार तथा आनुवांशिक स्रोत संरक्षणका लागि उपयुक्त भौगोलिक क्षेत्र, पोषण, चरन तथा घाँसेवाली, प्रजनन, स्वास्थ्य, उत्पादन तथा व्यवस्थापन र सामाजिक, आर्थिक पक्षसम्बन्धी अनुसन्धान गरी विकसित उपयोगी प्रविधिहरूको प्रमाणीकरण र सिफारिस गर्दै, विशेषज्ञ तथा अनुसन्धान सामग्रीको आदानप्रदान र सहयोगात्मक अनुसन्धानको माध्यमबाट राष्ट्रिय, क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूसँग निकटतम सम्बन्ध राख्दै, सरकारलाई नीति र नियम निर्माण र कार्यान्वयनमा सहयोग गरिरहेको छ ।

अन्त्यमा, पशुपन्छीको जातीय विविधताको आधारमा देश समृद्ध भए पनि स्थानीय पशुपन्छीहरूको उत्पादकत्व तुलनात्मक रूपमा कम भएकाले राष्ट्रियस्तरमा बढ्दो पशुपन्छीजन्य पदार्थको मागलाई भन्ने गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्न नसकिएको, परिहृयन गरिएका स्वदेशी नश्लहरूमध्ये कतिपय नश्लहरूको संख्या निरन्तर घटिरहेको साथै लोप हुने खतरा रहेको सन्दर्भ तथा स्वदेशी नश्लका पशुपन्छीको आनुवांशिक चारित्रिकरण (जेनेटिक क्यारेक्टराइनजेशन) र क्यारियोटाइपिङ भई तिनीहरूको उत्पादन क्षमतावारे अनुसन्धान भएकोमा तिनलाई उपयुक्त प्रजनन प्रक्रियामा परिणत उपयोग गर्न नसकिएको अवस्था रहिरहेको परिप्रेक्ष्यमा तीनै तहका सरकारी निकाय, अनुसन्धानका निकाय, विश्वविद्यालय, निजी उद्यमीहरू, गैरसरकारी संस्थालगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको संयुक्त प्रयासमा मात्र नेपालमा पशुपन्छी नश्ल सुधार र पशुपन्छीजन्य उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि सम्भव हुनेछ । ■

(पाण्डेय राष्ट्रिय पशु प्रजनन कार्यालय,
पोखराका प्रमुख हुन्)

भेटेरिनरी क्षेत्रको एक मात्र लोकप्रिय मासिक पत्रिका 'भेट टाइम्स मासिक'ले कैलालीको धनगढीमा आफ्नो प्रादेशिक कार्यालय स्थापना गरेकोमा खुसी व्यक्त गर्दै छप सफलताको समेत कामना व्यक्त गर्दछौं ।

राम बहादुर चौधरी

बर्षा एग्रोमेट सेन्टर
बौनिया कैलाली

देशराज राना

जय किसान एग्रो
जोशीपुर कैलाली

अभिभव्य चौधरी

सिम्हाना
जोशीपुर ५ कैलाली

नरबहादुर चौधरी

नारु एग्रोमेट
बौनिया कैलाली

खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय धनगढी, कैलालीको

जनहितमा जारी सन्देश

तेललाई धेरै बेर र धेरै टक तताउँदा ट्रान्स फ्याटको मात्रा बढ्न जाने हुनाले एक पटक प्रयोग भईसकेको तललाई सकेसम्म पुनः प्रयोग नगरौं ।

क्यान्सरका कारक तत्वहरू पैदा हुने हुनाले लामो समयसम्म वा ढल्ने गरी तारेको, भुटेको, पोलेको खाने कुराहरू नखाऔं ।

पकाएर/तारेर खानु पर्ने खाद्य वस्तु जस्तै पापड, ढुङ्गीमा कृतिम रङ्गको प्रयोग नगरौं । अत्याधिक मात्रामा र अखाद्य रङ्ग हालिएका खाद्य पदार्थहरूको बेचबिचन र उपभोग नगरौं ।

हरेराम प्रधान, प्रमुख

खाद्यप्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय धनगढी कैलाली

कर्णाली प्रदेश सरकार

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय विरेन्द्रनगर, सुर्खेत

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सरकारी मन्त्रालय विरेन्द्रनगर, सुर्खेतको सचेतनामूलक जानकारी

मासु र मासुजन्य परिकारको खरिद बिक्रि तथा उपभोगमा ख्याल गर्नुपर्ने हुदा निम्नानुसारका सुझावहरूमा ध्यान दिनुहुन सम्पूर्ण मासु व्यवसायी तथा उपभोक्ता हरूलाई हार्दिक अनुरोध गर्दछौ ।

उपभोक्ताको हकमा

- पशु सेवा विभाग अनुरोध अनुसार सिडमा हरियो रङ भएको खसीबोका खरिद गरौ ।
- पशु भट्ट हेर्दा चिल्लो, फुर्तिलो, आँखा चम्किलो हिष्टपुष्ट देखिने र कुनै पनि प्रकारको श्रावहरू नभएको निरोगि पशु खरिद गरौ ।
- छाला सहितको भन्दा छाला रहितको मासु खाने बानि बसालौ ।
- प्याकेजिङ भएको मासुजन्य पदार्थको बनेको मिति ध्यानपूर्वक हेरौ ।
- स्वस्थ पशुपन्छी मात्र बध गरी स्वस्थ मासु बिक्री तथा सेवन गरौ र मासु बाट मानिसमा सर्ने रोगहरूबाट बचाँ ।

व्यापारीको हकमा

- उपयुक्त चिस्यानको व्यवस्था गरि केहि समय सम्म फ्रिजमा राखिएको मासु बिक्री वितरणमा प्रयोग गरौ ।
- औषधि प्रयोग भईरहेको पशुपन्छीहरू मासुका लागि बिक्री नगरौ ।
- जथाभावी बधगरी खुल्ला बिक्री गर्न राखेको, सडेगलेको र भिन्गा भन्केको मासु नबेचाँ, नखाऔ ।
- माछाको ओसार पसार गर्दा उपयुक्त मात्रामा बरफले सम्पूर्णरूपमा छोपेर मात्र ओसार पसार गरौ ।

खाद्य स्वच्छता कायम गर्न धनगढी कार्यालले खेलेको भूमिका

खाद्य तथा दाना ऐन नियमन गरी स्वच्छ, गुणस्तरीय तथा पोषणयुक्त खाद्य तथा दाना पदार्थको आपूर्तिमा टेवा पुऱ्याउनु यो कार्यालयको मूलभूत जिम्मेवारी हो ।

कार्यालयको परिचय

आमनागरिकले स्वस्थ तथा स्वच्छ वस्तु उपभोग गर्न पाउने हक सर्विभानले नै सुनिश्चित गरेको छ । खाद्य पदार्थमा अवाञ्छनीय मिसावट गरी त्यसको गुण वा उपयोगिता घटाउन वा भिन्न कसैले पनि पाउँदैन । यसैलाई मध्यनजर गरेर खाद्य र दानाका दुई ऐन प्रचलनमा छन् । खाद्य पदार्थको गुणस्तर कायम गर्न खाद्य ऐन, २०२३ र दानाको गुणस्तर कायम गर्न दाना ऐन, २०३३ जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएका छन् । बजार स्वस्थ र स्वच्छ राख्न सरकारी तवरबाट २०१८ सालमा अलग्गै निकाय खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग खडा गरिएको थियो । यसको स्थापनापश्चात देशका विभिन्न भागमा संरचना खडा गर्दै लगियो । खाद्य स्वच्छता कायमका लागि त्यो अपरिहार्य पनि थियो । सुदूरपश्चिममा भने निकै लामो प्रतीक्षापछि ०५२ सालमा मात्रै खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय स्थापना हुन सक्यो । स्थापनाको ५ वर्षमै यसको नाम परिवर्तन गरेर क्षेत्रीय खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय बनाइएकोमा संघीयतापश्चात ०७५ सालमा पुनः बदलेर खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय, धनगढी राखियो । नाम परिवर्तन भए पनि कार्यालयको लक्ष्य र अर्जुनदृष्टि भने उही छ, उपभोक्ताको खाद्य अधिकारको रक्षा ।

विचार

हरेराम प्रधान

उद्देश्य तथा मुख्य कार्यक्रमहरू

खाद्य तथा दाना ऐन नियमन गरी स्वच्छ, गुणस्तरीय तथा पोषणयुक्त खाद्य तथा दाना पदार्थको आपूर्तिमा टेवा पुऱ्याउनु यो कार्यालयको मूलभूत जिम्मेवारी हो । खाद्य प्रविधि विकास तथा खाद्य पोषणसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरी कृषि तथा पशुपन्छी क्षेत्रको

औद्योगिकीकरण र व्यावसायीकरणमा योगदान दिनुपर्ने अर्को गहन जिम्मेवारी पनि यो कार्यालयको काँधमा छ । यिनै उद्देश्यको वरिपरि रहेर कार्यालयले स्थापनाकालदेखि आजसम्म आफ्ना गतिविधिहरू सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ । कार्यालयले सम्पादन गर्दै आएका कामको आ-आफ्नै मूल्यांकन हुन सक्छ । तर यसले आफ्नो स्रोत, साधन र जनशक्तिले भ्याएसम्म उपभोक्ताको हित रक्षाका कामहरू गर्दै आइरहेको छ । जसमा खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर नियमन कार्यक्रम, दाना स्वच्छता तथा गुणस्तर नियमन कार्यक्रम, खाद्य तथा दाना नमुना विश्लेषण कार्यक्रमलगायत छन् ।

खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर नियमन कार्यक्रम

यस कार्यक्रमअन्तर्गत खाद्य बजार, होटल रेस्टुरेन्ट तथा खाद्य उद्योगहरूको नियमित र आकस्मिक निरीक्षण तथा अनुगमन पर्छ । कार्यालयले आफ्नो बलवृत्ताले भ्याएसम्म बजार अनुगमनको काम गर्दै आइरहेको छ । यसक्रममा कसैबाट खाद्य ऐनविपरीत कसुर गरेको भेटिएमा कारवाही प्रक्रिया अघि बढाउने गरेका छौं ।

खाद्य उद्योग स्थापनाका लागि सिफारिस गरी खाद्य अनुज्ञापत्र जारी गर्ने र नवीकरण गर्ने काम पनि कार्यालयबाट नियमित हुँदै आइरहेको छ । खाद्य बजार, होटल, रेस्टुरेन्ट तथा खाद्य उद्योगमा आचारसंहिता लागू गर्दा स्वच्छता कायम गर्न सजिलो हुने भएकाले अन्तरीक्रिया, तालिम सञ्चालन गर्ने गरेका छौं । सबैको स्वामित्व भएको कुरालाई लागू गर्न सजिलो हुने भएकाले फिर्लाडमै गएर परामर्श गर्ने गरेका छौं । खाद्य स्वच्छता र गुणस्तरसम्बन्धी उपभोक्ता सचेतना कार्यक्रम सुदूरपश्चिम प्रदेशका ९ वटै जिल्लामा सञ्चालन हुन्छन्, जसबाट जागरणमा

टेवा पुग्दै आइरहेको हाम्रो विश्वास छ । कार्यालयसँग स्रोत, साधन, पूर्वाधार र जनशक्तिको अपर्याप्तताका बीच पनि बजार अनुगमनलाई निरन्तर अधि बढाइएको छ । गत आर्थिक वर्ष २०११/१२ मा मात्रै यस कार्यालय र मातहतका डिभिजन कार्यालयहरूबाट होटल, रेष्टुरेन्ट, मिठाई खाद्य तथा दाना उद्योग, दूध तथा मिस्टान पसल, फलफूल तथा तरकारी पसल गरी कुल १ हजार २८१ म अनुगमन तथा निरीक्षण गरिएको थियो । सो क्रममा कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लाका १३७ फार्महरूबाट १५ लाख ८७ हजार बराबरका उपभोग्य मिति सकिएका, पूर्णरूपले लेबलिङ नलगाइएका, दूषित, अखाद्य रंग प्रयोग गरिएका पदार्थहरू जफत गरी नष्ट गरिएको छ । मातहतका डिभिजन कार्यालयहरूले पनि सोही आर्थिक वर्षमा कौफिन्यत भेटिएका ४ लाख रूपैयाँ बराबरका खाद्यवस्तुहरू नष्ट गरेका थिए ।

दाना स्वच्छता तथा गुणस्तर नियन्त्रण कार्यक्रम

दानाको अनुगमन तथा नियन्त्रण कार्यालयको कार्यक्षेत्रमा पर्ने भएकाले यसको उद्योग र बजार अनुगमन पनि नियमित हुँदै आएको छ । दाना ऐनविपरीत कसूर गरेको पाइएमा कारवाही प्रक्रिया अधि बढाउने गरेका छौं । यसबाहेक दाना उद्योग स्थापनाका लागि सिफारिस गर्ने, अनुज्ञापत्र जारी गर्ने, सालवसाली नवीकरण गर्ने, आचारसंहितामार्फत दाना उद्योगलाई व्यवस्थित र मर्यादित पार्न परामर्श तथा अन्तरक्रिया गर्ने गरेका छौं । यसबाट सुदूरपश्चिमको ९ जिल्लाको दाना बजारमा स्वच्छता कायम हुन पुगेको हाम्रो विश्वास छ ।

खाद्य तथा दाना नमुना विश्लेषण कार्यक्रम

यस कार्यालयले खाद्य पदार्थहरूको विश्लेषण सेवा पनि प्रदान गर्दै आइरहेको छ । खाद्य तथा दाना ऐन बमोजिम संकलित नमुनाहरू, खाद्य तथा दाना अनुज्ञापत्र जारी तथा नवीकरणका सिलसिलामा प्राप्त नमुनाहरू, खाद्य

तथा दाना उद्योगहरूबाट प्राप्त नमुनाहरू तथा सरकारी तथा अन्य निकायहरूबाट अनुरोध भई आएका खाद्य तथा दाना नमुनाहरूको प्रयोगशाला विश्लेषण गरी प्रतिवेदन दिने गरिएको हो । गत आ.व. २०१०/११ मा यस कार्यालयले १ हजार ८०२ वटा खाद्य तथा दानाका नमुनाहरू विश्लेषण गरेकामा करिब ९ प्रतिशत न्यून स्तरको रहेको पुष्टि भएको थियो । दूध, मिठाई तथा खानेकुरा तार्ने तेलको गुणस्तर त अन द स्पट परीक्षण गर्ने गरिएको छ ।

खाद्य प्रविधि विकास तथा खाद्य पोषण कार्यक्रम

कृषि तथा पशुपन्छीजन्य उपजहरूको क्षति न्यूनीकरण र व्यावसायीकरण गर्न उपयुक्त खाद्य संरक्षण तथा खाद्य प्रशोधन प्रविधिहरूको विकास गरी तालिम, परामर्श तथा प्रचार प्रसारमार्फत स्वरोजगार सिर्जना गराउनु पर्ने खाँचो अहिले छ । यी कामसँगै कार्यालयले कृषिको औद्योगिकीकरण तथा व्यावसायीकरणमा टेवा पुऱ्याउने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ ।

यस क्षेत्रमा कृषि तथा पशुपन्छीका पोषिला खाद्यहरू छन् । प्राचीनकालदेखि प्रचलनमा रहेका परम्परागत मौलिक खाद्य परिकारहरूको प्रविधिको पहिचान, संरक्षण र प्रवर्द्धन हुन सकेको छैन । त्यस्ता खानेकुरामा रहेका पोषक तत्वको पहिचान गरी पोषिला खाद्य परिकारहरूको विकाससँगै पोषण ज्ञान विस्तार गरेका छौं । खानपानको संस्कृति सुधार गर्न भूमिका खेलिँरहेका यस्ता कार्यक्रमले कुपोषण न्यूनीकरणमा टेवा दिएको हाम्रो विश्वास छ ।

विभागअन्तर्गत सुदूरपश्चिमका ९ वटै जिल्ला कार्यक्षेत्र रहेको यस कार्यालयलगायत ९ वटा निकायहरू रहेका छन् । जसमा ३ वटा डिभिजन कार्यालयहरू डडेल्धुरा, डोटी र बैतडी यस कार्यालय मातहत रहेका छन् भने खाद्य आयात निर्यात गुणस्तर प्रमाणीकरण कार्यालयहरू धनगढी र गङ्गाचौकी विभाग मातहत छन् ।

(प्रधान वरिष्ठ खाद्य अनुसन्धान अभिक्त हुन्)

We Have

Chicks Box

Egg Box

Other Carton

Corrugated Box

Bharatpur -5

Kalyanpur, Chitwan

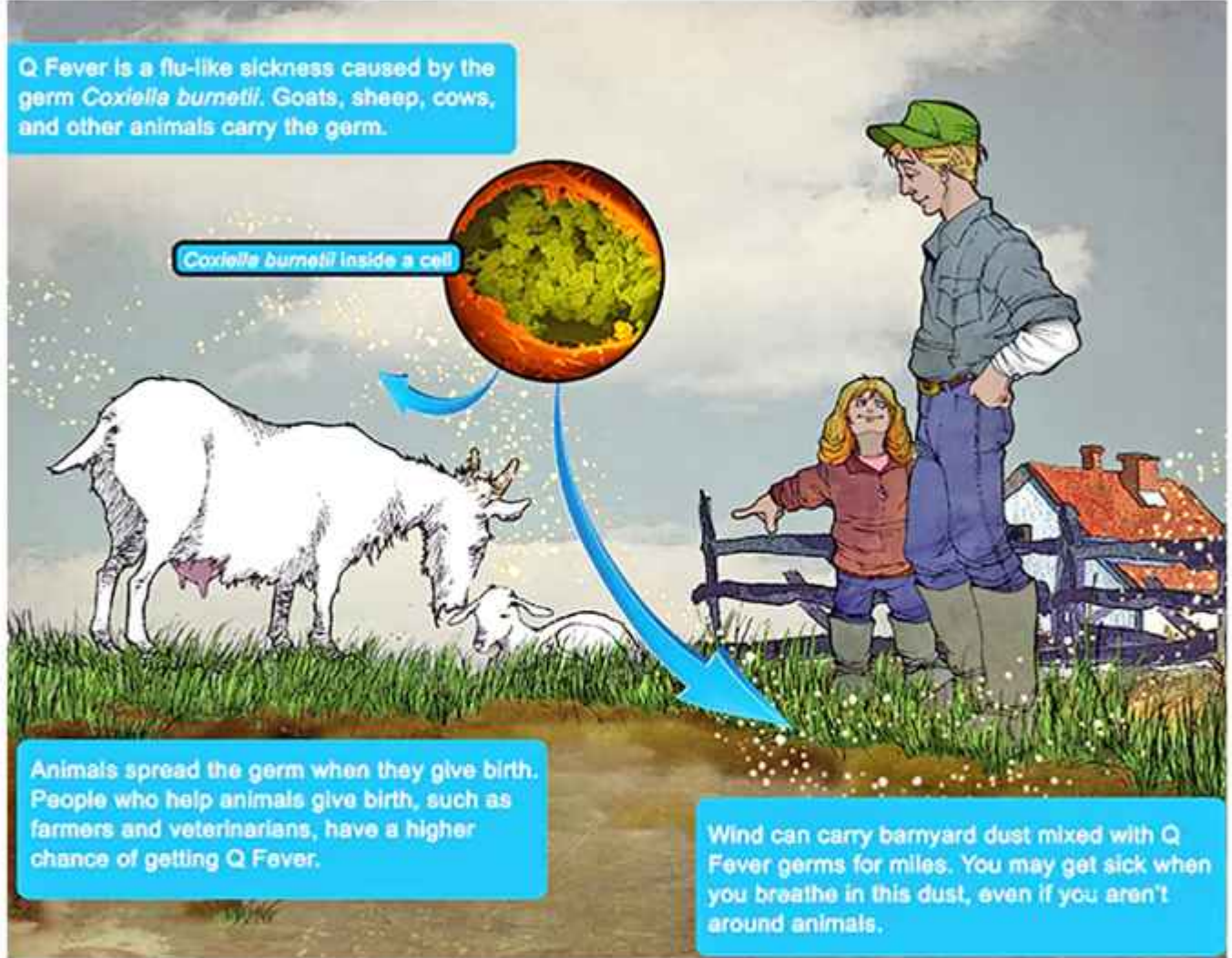
No : 9802901597

Rose

Printing & Packaging Pvt. Ltd.

जैविक हतियारमा प्रयोग हुने क्यू फिभर रोग के हो ?

परिचय

क्यू फिभर कक्जेल्ला बूर्नेटी (*Coxiella burnetii*) नामक ग्राम नेगेटिभ जीवाणुबाट हुने जुनोटिक रोग हो । यो रोगबाट गाई, भैसी, भेडा, बाख्रा, बंगुर, घोडा, कुकुर, बिरालो, मुसा, चराहरू लगायतमा संक्रमित हुने गरेको पाइन्छ । यस रोगको विशेष लक्षण पशुमा देखिने गरे पनि खासै असर पारेको पाइँदैन । तथापि गर्भिणी बाख्रा, भेडा, गाई तथा भैसीहरूमा गर्भास्थको अन्तिमतिर तुहिने समस्या देखिने गरेको छ ।

सन् १९३५ मा अस्ट्रेलियामा पहिलो पटक पत्ता लागेको यो रोग हाल न्युजिल्याण्डवाहेक विश्वका सबै देशमा पाइएको छ । यस रोगको जीवाणु जैविक हतियारको रूपमा समेत प्रयोग हुने भएकाले अमेरिकाले यसका जीवाणुलाई जैविक हतियारको सूचीमा समावेश गरेको छ । यस रोगलाई विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनले सूचकृत रोग (ल्यतषष्वदाभि म्फ्कभवकभ० को सूचीमा राखेको छ ।

रोग सार्ने तरिका

- यो रोग विशेषगरी पशु ब्याउँदा निस्कने साल र अन्य सालजन्य तरल पदार्थबाट स्वस्थ पशु तथा मानिसमा सर्ने गर्दछ । एक क्यूबिक सेन्टिमिटर साल तथा अन्य तरल पदार्थमा करिब १ खर्वभन्दा बढी जीवाणु हुने गर्दछ जुन पछि वातावरणमा आई रोग सार्ने प्रमुख भूमिका खेल्दछ ।
- यो रोग गर्ने जीवाणुहरू संक्रमित पशुहरूको दूध, पिसाब र दिशामा निस्कने गर्दछ । जसबाट पनि रोग सर्ने गर्दछ । विशेषगरी काँचो दूधको सेवनले यो रोग सर्दछ ।
- संक्रमित पशु बाहिर ताप र सुख्रामा पनि यी जीवाणुहरू लामो समयसम्म बाँच्न सक्दछन् । जीवाणुको वरिपरि आवरण (स्पोर) बनाइ यी बस्ने गर्दछन् जुन स्पोर पछि माटोको धुलो तथा कणसँगै मिसिई लामो दूरीसम्म पनि हावाको मद्दतले जाने गर्दछ । जसले स्वस्थ पशु वा मानिसमा पनि संक्रमण गराउँदछ ।

- यो रोग किर्नाले संक्रमित पशुबाट स्वस्थ पशु वा मानिसमा पनि संक्रमण सार्ने गर्दछ । किर्नाको दिशामा पनि यस रोगका जिवाणु हुने र दिशा वातावरणमा आउँदा वातावरण समेत संक्रमित भई रोग सार्ने महत् गर्दछ ।

जनस्वास्थ्य जोखिम

यो रोग मानिसका लागि न्यादै संक्रामक मानिन्छ । यद्यपि, प्रायः मानिसमा हल्का किसिमको असर मात्र पाइन्छ । पशु चिकित्सक, पशु स्वास्थ्य प्राविधिक, प्रयोगशालामा काम गर्ने प्राविधिक, कृषक, बध्शालामा कार्यरत कर्मचारी वढी यो रोगको जोखिममा हुन्छन् ।

रोगका प्रमुख लक्षणहरू

प्रायः यो रोगका कारण पशुहरूमा कुनै किसिमको पनि लक्षण देखिँदैन । तथापि, बाख्रा, भेडा, गाईहरूमा गर्भाक्स्थाको अन्तिम समयमा तहिने (late abortion) समस्या प्रमुख रूपमा देखापर्ने गरेको छ । साथै अन्य प्रजनन सम्बन्धी समस्याहरू जस्तै- समय अगावै पशु ब्याउने, मरेको, कमजोर र कम तौलको बाच्छा बाच्छी/ पाठा पाठी पाउने देखिन सक्छन् ।

मानिसमा

मानिसमा यो रोग तीक्ष्ण र जीर्ण दुवै अवस्थामा हुने गरेको छ । प्रायः तीक्ष्ण प्रकृतिको रोग देखा पर्ने गरेको छ ।

- प्रजननसँग सम्बन्धित लक्षणहरू जस्तै गर्भपतन, समय नपुग्दै बच्चा जन्मिनु, कम तौल भएको बच्चा जन्मिनु आदि
- टाउको दुख्ने, न्वरो आउने
- थकान लाग्ने, जिउ दुख्ने, रिङ्गाटा लाग्ने
- पेट दुख्ने, पखाला लाग्ने, वान्ता हुने

रोगको निदान

साधारणतया पशुहरूमा प्रजनन सम्बन्धी समस्याहरू जस्तै समय अगावै पशु ब्याउनु, मरेको, कमजोर र कम तौलको बाच्छा बाच्छी/ पाठापाठी जन्मनु जस्ता लक्षणका आधारमा क्यू फिभरको शंका गर्न सकिन्छ । यस

रोगको निदानका लागि शंकास्पद पशुको सेरम लिई एलाइजा टेस्ट तथा तुहिँदा निस्क्रेको सालनाल लिई पिसिआर प्राविधिकबाट परीक्षण गरी क्यू फिभरको यकिन गर्न सकिन्छ ।

रोगको उपचार

• यस रोगको खासै प्रभावकारी उपचार हुने गरेको पाइँदैन । मानिसमा लामो समयसम्म एण्टिबायोटिक (doxycycline or trimethoprim/ sulfamethoxazole) को प्रयोगले यस रोगको उपचार गर्न सकिन्छ । मानिसमा पनि जीर्ण प्रकारको क्यू फिभरको उपचार खासै सफल भएको पाइँदैन ।

• यस रोगबाट संक्रमित पशुहरूको खासै प्रभावकारी उपचार भएको पाइँदैन । तथापि विभिन्न अध्ययनहरूले एण्टिबायोटिक (जस्तै: oxytetracycline) को प्रयोगले संक्रमित पशुबाट निस्कने सालनाल तथा विभिन्न स्राव (Secretion)हरूमा जीवाणुको मात्रा (Bacterial load) घटाएको पाइएको छ । पशुको उपचार आर्थिक दृष्टिले पनि त्यति फाइदाजनक पाइएको छैन ।

रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रण

- तुहिँएका पशुको सालनाल तथा उक्त समयमा निस्कने फोहरमैलामा यो रोगका जीवाणु वढी हुने भएकाले सोको उचित व्यवस्थापन सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण हो । सम्भव भएसम्म चाँडो साल निकाली गहिरो खाल्डोमा निः संक्रामक प्रयोग गरी गर्नु पर्दछ ।
- पशु ब्याएको स्थान र प्रयोग भएका सामग्री एवं भाडाँकुडालाई पनि निःसंक्रमण गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।
- पशु ब्याउने प्रक्रियामा सहभागी हुने व्यक्तिले अनिवार्य श्लोप्स, मास्क एप्रोनको प्रयोग गर्नुपर्दछ ।
- ब्याउने पशुहरूलाई छुट्याएर राख्नु पर्दछ ।
- मानिसले पशुको दूध सेवन गर्दा अनिवार्य उमालेको दूध (पास्चुराइज्ड) गर्नु पर्दछ ।
- किर्नाषक औषधि प्रयोग गरी फार्मलाई सधैँ किर्नामुक्त बनाउनु पर्दछ ।
- जैविक सुरक्षाका उपायहरू अवलम्बन गर्ने ।

www.kourtiercourier.com.np

We provide quality service that exceeds the expectations of our esteemed customers.

Courier & Cargo Service

Regd No. 80988/067/068

Yeti TNT

Express Pvt. Ltd.

The house of complete logistics solution

New Baneshwor, Thapagaun, Kathmandu-10, Nepal
Tel: 9851095599, 9801095599, Email: info@yetitnt.com

सचिव सिंहसहित ८ विरुद्ध भ्रष्टाचार मुद्दा दायर

काठमाडौं । अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले लुम्बिनी प्रदेशका कृषि सचिव डा. नमता सिंहसहित ८ विरुद्ध विशेष अदालत, काठमाडौंमा भ्रष्टाचार मुद्दा दायर गरेको छ ।

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, मधेश प्रदेशका तत्कालीन सचिव डा. सिंहसहितका ८ अधिकारीले कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रमको रकम दुरुपयोग गरेको दाबी गर्दै अख्तियारले विशेष अदालतमा मुद्दा दायर गरेको हो । नक्कली बिल भरपाईको आधारमा भुक्तानी दिएको, स्पेसिफिकेसन अनुसारका सामान खरिद नगरेको जस्ता अनियमित कार्य भेटिएकाले सिंहलगायत अधिकारीविरुद्ध मुद्दा दायर गरिएको आयोगका प्रवक्ता नरहरि खतिवडाले जानकारी दिए । अख्तियारले मुद्दा दायर गरिएकामध्ये सचिव सिंहविरुद्ध एक करोड रुपैयाँ विगो माग दाबी गरेको छ । आर्थिक वर्ष ०७९/८० मा मधेश प्रदेशको भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयअन्तर्गतका अधिकारीहरूले युवानी मत्स्य तथा कृषि फार्मलाई गैरकानूनी रूपमा लाभ पुऱ्याउन मिलेमती गरेको अख्तियारको जिकिर छ ।

युवानी मत्स्य तथा कृषि फार्म, महोत्तरीलाई प्रक्रियाविपरीत लाभ पुऱ्याउन सूचीकृत नभएको फार्मलाई सहभागी गराइएको अख्तियारको भनाइ छ ।

फार्मको प्रस्ताव निर्धारित समयपछि प्राप्त भए पनि प्रारम्भिक सूचीमा समावेश गरिएको पाइएको छ । सम्झौता अनुसार रु. ११ लाख ३२ हजारको बैंक ग्यारेन्टी पेश गर्नुपर्नेमा रु. ११ लाख मात्र ग्यारेन्टी प्रस्तुत गरी त्यसलाई पनि सत्यापन नगरी स्वीकृत गरिएको थियो । फार्मले अनुदान प्राप्त गर्न भन्सार प्रज्ञापन पत्र, सामान खरिद कागजात र बैंक ग्यारेन्टीका नक्कली कागजात प्रस्तुत गरेको र मेसिनरी औजार खरिद नगरेको अवस्थामा पनि कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरी अनुदान रकम भुक्तानी गरिएको पाइएको छ ।

अनुसन्धानका क्रममा सरकारी कोषबाट रु. एक करोड भुक्तानी गरिएको पनि भेटिएको छ । सचिव सिंहसहित अन्य कर्मचारीहरू र फार्मका संचालकहरूमाथि भ्रष्टाचार निवारण ऐन अनुसार कारवाहीको मागसहित आरोप-पत्र दायर गरिएको हो । आरोपपत्रमा डा. सिंहले कार्यक्रमको प्रमुख निर्णयकर्ता तथा सहायक भूमिकामा रही गैरकानूनी लाभको योजना बनाएको उल्लेख छ । विशेष अदालतमा भ्रष्टाचार मुद्दा दायरसँगै लुम्बिनी प्रदेश कृषि सचिवका रूपमा कार्यरत सिंह निलम्बित भएकी छन् । ■

पञ्चकन्या भेट डिस्ट्रिब्यूटर प्रा. लि.

Sole Distributors of:

Sequent
Proven Ability In Life Science

ललितपुर १५, सातदोवाटो,
फोन नं. : ०१-५१५२२८८
मोबाइल : ९८४१२८२२८०
इमेल: pvdnepal@gmail.com

उपलब्ध सेवाहरू:

- पशुपंक्षी तथा कृकुरहरूको औषधि, फिड सप्लिमेन्ट एवं क्याल्सियमहरूको थोक विक्रेता ।
- पशु चिकित्सा सम्बन्धि परामर्श तथा प्राविधिक सेवा ।

कुखुराको मासुबारे फैलाइएको भ्रमप्रति विभागको आपत्ति

● विष्णु पाण्डेय

काठमाडौं । नेपालमा आत्मनिर्भर उद्योगको रूपमा स्थापित पोल्ट्री व्यवसाय पटक-पटक गलत सन्देशका कारण प्रभावित हुँदै आएको छ । सामाजिक सञ्जालमा हालै भाइरल भएको एउटा भिडियोले पुनः ब्रोइलर कुखुराको मासुका विषयमा गलत धारणा प्रवाह गरेको भन्दै व्यवसायी रुष्ट बनेका छन् ।

“प्रयास मिडिया” नामक फेसबुक पेजमाफर्त सार्वजनिक एक भिडियोले ब्रोइलर कुखुराबारे भ्रम छरेको हो । भिडियोमा गलत तथ्य र विवरण राखेर कुखुराको मासु स्वास्थ्यका निमित्त अति हानिकारक हुने दावी प्रस्तुत गरिएको छ । जसमा ब्रोइलर कुखुराको मासुले क्यान्सरको जोखिम बढाउने, उच्च कोलेस्ट्रॉल युक्त हुने, एण्टिबायोटिक्सको अत्यधिक प्रयोग गरिने तथा फुड पोइजनको सम्भावना हुनेजस्ता दावी गरिएको छ । यी दावीहरूले सर्वसाधारणमा भ्रम सिर्जना गरिरहेका बेला पोल्ट्री क्षेत्रका विशेषज्ञ र चिकित्सकहरूले यसलाई निराधार रहेको भन्दै खण्डन गरेका हुन् ।

पशु सेवा विभागका महानिर्देशक डा. उमेश दाहालले कुखुराको मासुबारे गलत प्रचार गरिएको उल्लेख गर्दै यसप्रति विभागको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको जनाएका छन् । ‘भिडियोमा गरिएको दाबीहरू आधारविहीन छन् । ब्रोइलर कुखुराको मासुमा कोलेस्ट्रॉल कम हुने तथ्यलाई बुझेको छैन र भुटा भ्रम छरिएको छ । नेपालमा उत्पादन हुने मासु विश्वव्यापी मापदण्डअनुसार गुणस्तरीय छ,’ डा. दाहालले भने । फुड प्वाइजन हुने र क्यान्सर लामो भनेर गरिएको दाबीको पनि दाहालले खण्डन गरेका छन् । ‘फुड प्वाइजन र क्यान्सरजस्ता रोग लामो भन्दै गरिएको प्रचारप्रति विभाग खेद प्रकट गर्दछ । नेपालमा दानादेखि मासु उत्पादनसम्म वैज्ञानिक परीक्षण अपनाइएको छ,’ उनले भने ।

पोल्ट्री विशेषज्ञ डा. दिनेश गौतमले पनि सामाजिक सञ्जालमा फैलिएका

भ्रमपूर्ण जानकारीहरूलाई खण्डन गर्दै नेपालमा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डअनुसार नै ब्रोइलर कुखुराको मासु उत्पादन भइरहेको बताए । ‘नेपालमा ब्रोइलर कुखुरा अमेरिका र युरोपजस्तै वैज्ञानिक विधिबाट पालन गरिन्छ । एन्टिबायोटिक्सको अत्यधिक प्रयोग हुँदैन, बरु यसको प्रयोग न्यून मात्रामा हुन्छ । यसको प्रभाव मासुमा रहन नदिन वैज्ञानिक प्रक्रियाहरू अपनाइन्छ,’ उनले भने ।

डा. गौतमका अनुसार, छालाले कोलेस्ट्रॉल गराउने सम्भावना भएकाले त्यसलाई हटाएर प्रयोग गर्दा यसबाट बच्न सकिन्छ । कुखुराको मासु उच्च प्रोटीनको स्रोत भएको र यसको प्रयोगबाट बालबालिकाको शारीरिक तथा मानसिक विकासमा टेवा पुग्ने गरेको उनले बताए ।

डा. गौतमले कोमिकल प्रयोग गरिएको तर्क पनि भ्रमपूर्ण रहेको भन्दै त्यसमा विश्वास नगर्न आग्रह गरेका छन् । ‘नेपालमा ब्रोइलर कुखुरा सर्वमान्य वैज्ञानिक विधिबाट पालन गरिन्छ । कम बोसो हुने गरी दानालगायत प्रयोग गरिन्छ । जसले कुखुराको मासु स्वास्थ्यका लागि उपयुक्त बनाउँछ । कोमिकल प्रयोगबारे गरिएको दाबी पूर्णतया निराधार छ,’ उनले भने ।

सरकारी नियम र मापदण्ड पालना भए/नभएको हेरेर मात्र दाना तथा मासु बजारमा पठाउने गरिएको र एन्टिबायोटिक्सको प्रयोग विरामी कुखुराको उपचारमा मात्र गरिएको डा. गौतमको भनाइ छ ।

‘हाम्रो देशमा दाना र मासु सरकारी निकायहरूको अनुमतिबिना बजारमा पठाइँदैन । उत्पादनका क्रममा सबै प्राविधिक मापदण्ड पालना गरिन्छ । विरामी कुखुराको उपचारमा मात्र एन्टिबायोटिक्सको प्रयोग गरिन्छ र त्यसको प्रभाव समाप्त भएपछि मात्र मासु बजारमा पठाइन्छ,’ उनले भने । ‘नेपालमा पोल्ट्री उद्योगले मासु आपूर्तिको दूलो हिस्सा धानिरहेको र कुखुराको मासु प्रोटीनको समेत सहज स्रोत भएकाले उपभोग बढाउनुपर्नेमा विशेषज्ञहरूको जोड छ । उनीहरूले सामाजिक सञ्जालमा फैलिएका यस्ता भ्रमप्रचारहरूले उपभोक्तालाई गलत जानकारी दिन सक्ने भएकाले व्यवसायी र उपभोक्तालाई सचेत रहन तथा तथ्यमा आधारित जवाफ दिन आग्रह गरेका छन् । ■

‘राइट टू प्रोटीन रन’को चौथो संस्करण माघ १२ गते

काठमाडौं । नेपाल भेटेरिनरी एसोसिएसनले प्रोटीनजन्म पदार्थमा पहुँच बढाउन र प्रोटीनको महत्वबारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्न आगामी माघ १२ गते शनिवारका दिन काठमाडौंमा ‘राइट टू प्रोटीन रन’ हाफ म्याराथन आयोजना गर्ने भएको छ ।

एसोसिएसनले राजधानीमा पत्रकार सम्मेलन आयोजना गरी राइट टू रनको चौथो संस्करण आयोजना गर्न लागिएको जनाएको छ । म्याराथन आगामी माघ १२ गते बिहान ६:३० बजे दशरथ रंगशालाबाट सुरु भई सोही स्थानमा समाप्त हुनेछ । प्रतियोगितामा करिब ८ हजारको सहभागिता रहने अपेक्षा गरिएको छ ।

नेपालकै सबैभन्दा टूलो पुरस्कार राशी भएको हाफ म्याराथनको रूपमा परिचित यस प्रतियोगितालाई विगत तीन वर्षदेखि निरन्तर रूपमा आयोजना गरिदै आएको छ । गत वर्ष महिलातर्फ सन्तोषी श्रेष्ठ र पुरुषतर्फ दीपक अधिकारीले प्रथम स्थान हासिल गरेका थिए ।

यस संस्करणमा हाफ म्याराथन पुरुष तथा महिला, पुरुष १० किमि, महिला ५ किमि, छात्र ५ किमि, छात्रा ३ किमि, पत्रक क्षमता भएका व्यक्तिहरूका लागि टिक्लचेयर दौड (पुरुष तथा महिला) र बालबालिकाका लागि “रन फर फन” विभाका दौडहरू समावेश हुने आयोजक समितिका संयोजक डा. शीतलकाजी श्रेष्ठले जानकारी दिए ।

संयोजक श्रेष्ठका अनुसार, हाफ म्याराथनतर्फ प्रथमदर्दछ पाँचौं स्थानसम्म प्राप्त गर्नेलाई पुरस्कृत गरिनेछ । प्रथम स्थान हासिल गर्नेले १ लाख ५० हजार रुपैयाँ (कर बाहेक) प्राप्त

गर्नेछन् । यस पटक कुल पुरस्कार राशी करिब १७ लाख ६३ हजार ३३३ रुपैयाँ रहेको छ । तेस्रो संस्करणसम्म विजेतालाई १ लाख रुपैयाँ प्रदान गरिए पनि यस पटक त्यसलाई बढाएर १ लाख ५० हजार रुपैयाँ (कर बाहेक) गरिएको हो । प्रतियोगीहरूले दौड पूरा गरेपछि खाजा र मेडल पाउने व्यवस्था गरिएको छ । खेलाडीहरूको सुविधाका लागि रुटका विभिन्न स्थानहरूमा पानी, प्राथमिक उपचार र आकस्मिक सेवाका लागि एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरिएको डा. श्रेष्ठले जानकारी दिए । प्रतियोगिताको व्यवस्थापनका लागि ५०० स्वयंसेवक परिचालन गरिनेछ ।

नेपाल एथलेटिक्स एसोसिएसनको मान्यता र सहआयोजनामा सञ्चालन हुने प्रतियोगितालाई युसेकले प्रायोजन गरेको छ भने पशु सेवा विभाग र नेपाल दाना उद्योग संघको विशेष सहयोग रहेको छ । प्रतियोगिताको हस्पिटल पार्टनरमा प्रिमियर हस्पिटल, टिकेटिड पार्टनरमा ई-सेवा, फुड पार्टनरमा केबी एग्रो र हस्पिटालिटी पार्टनरमा मेरियट काठमाडौं रहेको एसोसिएसनले जनाएको छ ।

यसरी गर्न सकिन्छ नाम दर्ता ?

प्रतियोगितामा सहभागी हुन चाहनेलाई ई-सेवा र एसोसिएसनको वेबसाइटमाफर्त नाम दर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । त्यसका लागि ३०० रुपैयाँ शुल्क तोकिएको डा. श्रेष्ठले जानकारी दिए । नेपाल भेटेरिनरी एसोसिएसनले प्रतियोगितामा सहभागी भएर कार्यक्रमलाई सफल बनाइदिन सबैमा अनुरोध गरेको छ ।

नेपालकै सबैभन्दा टूलो पुरस्कार राशी भएको हाफ म्याराथनको रूपमा परिचित यस प्रतियोगितालाई विगत तीन वर्षदेखि निरन्तर रूपमा आयोजना गरिदै आएको छ ।

उपभोक्ता संरक्षण विभागको अनुगमन महानगर इन्टरनेशनललाई ५० हजार जरिवाना

काठमाडौं - भेट टाइम्स मासिकले पेट व्यवसायमा भइरहेको कालोबजारी र अनियमितता उजागर गरेपछि वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभागले कडाइका साथ अनुगमन कार्य अघि बढाएको छ। यसै क्रममा, बुढानिलकण्ठ नगरपालिका-७ मा रहेको महानगर इन्टरनेशनलमा विभागको टोलीले अनुगमन गरी ५० हजार रुपैयाँ जरिवाना गरेको छ।

अनुगमनका क्रममा पसलमा मूल्य सूची नराखेको, दर्ता प्रमाणपत्र उपलब्ध नग्राएको, र एमआरपी (अधिकतम खुद्रा मूल्य) सम्बन्धी कानूनी प्रावधान उल्लंघन गरेको पाइएको थियो। यी गम्भीर त्रुटीहरूका कारण विभागले तत्काल सुभारामक कदम चालन निर्देशन दिँदै जरिवाना समेत तोकेको हो।

अनुगमन टोली मंसिर ११ गते दैनिक बजार अनुगमन अभियानअन्तर्गत टोली नं. ३ का चार जना अनुगमन अधिकृतहरूको सहभागितामा खाँटिएको थियो। पछिल्ला दिनहरूमा पेट व्यवसायमा एमआरपी उल्लंघन, अवैध औषधि विक्री, दोहोरो बिल प्रणाली, र उपभोक्तामाथि भइरहेको आर्थिक शोषणजस्ता विषयमा भेट टाइम्सले कार्तिक अंकमा विशेष रिपोर्ट प्रकाशित गरेको थियो। यसले सरकारी निकायहरूको ध्यानाकर्षण गराउँदै अनुगमन अभियानलाई तीव्र बनाएको छ। विभागले यसअघि पनि अनियमिततामा संलग्न व्यवसायहरूलाई सचेत गराइसकेको थियो। तर, सुधार नदेखिएपछि जरिवाना र कारवाही अघि बढाएको हो। हाल सरकारका विभिन्न निकायले

राजस्व छलन प्रयोग गरिएका दोहोरो बिल प्रणाली, दर्ता नभएका औषधिको विक्री, र उपभोक्तसँग हुने अनियमितताबारे थप अनुसन्धान गरिरहेका छन्। पेट व्यवसायीभित्रका विकृतिहरू हटाउन सरकारी निकायहरूको अनुगमन

प्रभावकारी साबित भएको देखिन्छ। यस कदमले उपभोक्ताका अधिकार संरक्षण र व्यवसायमा पारदर्शिता सुनिश्चित गर्ने दिशामा सकारात्मक प्रभाव पार्न सक्ने अनुमान गरिएको छ। ■

अनुदान नपाएपछि किसानले दूध बेच्न किने 'ट्रक'

काठमाडौं/ व्यास नगरपालिका-१० दुम्सीका पशुपालक किसानले अनुदानको आशा नराखी कृषि उपज विक्री गर्न मभौला खालको ट्रक किनेका छन्। आफूहरूले उत्पादन गरेको गाईभैसीको दूध ढुवानी गर्न मासिक रु ५५ हजारभन्दा धेरै भाडा तिर्नुपरेपछि विकल्पमा आफूहरूले ट्रक नै किनेको स्थानीय अगुवा किसान तथा दुम्सी दुग्ध उत्पादक कृषि सहकारी संस्थाका अध्यक्ष डिल्लीराम सापकोटाले बताउनुभयो।

मभौला ट्रक खरिद गर्दा रु २३ लाख ४० हजार र ट्रकको छत बनाउन रु एक लाख ५० थप खर्च भएको उहाँको भनाइ छ। "अनुदानमा ट्रक चाहियो भन्ने कुरा पनि भएन। दूध ढुवानी गर्न मासिक भाडा खर्च धेरै जाने भएपछि ट्रक नै किन्ने निर्णय गरियो", उहाँले भन्नुभयो, "अब ट्रक नै किनेपछि दूधमात्र नभई कृषि उपजसमेत बढाई नजिकै रहेको दमौली बजारमा विक्री गर्ने योजना बनाएका छौं।"

ट्रक किनेपछि आफूहरूले सात किलोमिटर दूरीमा रहेको व्यास-९ गजौडमा दुग्ध उत्पादनका लागि उपशाखा सञ्चालन र व्यास नगरपालिका-१० मा सुपथ मूल्य पसल सञ्चालन गरिएको अर्का किसान डिल्लीराम शर्माले बताउनुभयो। आफूहरूले पनि कृषिवाली बढाउन विभिन्न कार्यक्रम गर्ने योजना बनाएको उहाँको भनाइ छ। "अब दूधमात्र नभई कृषिवाली उत्पादनमा पनि हात हाल्ने निर्णय गरेका छौं", उहाँले भन्नुभयो, "अब किसानकै ट्रक भएपछि हामीलाई ढुवानीमा समस्या हुने कुरा भएन।" किसानले किनेको ट्रक यही माघ १ गतेदेखि

चलाउने जिम्मेवारी आफूलाई प्राप्त भएको स्थानीय चालक बुद्धिमान दैले बताउनुभयो। ट्रक सञ्चालन गर्ने योजना बनाएपछि तत्काललाई विदेश जाने योजना पनि त्यागेको चालक उहाँको भनाइ छ।

"घरमै परिवारसँग बसेर ट्रक चलाउन पाएकामा खुसी छु", कृषक समूहमा आवद्ध रहनुभएका चालक दैले भन्नुभयो, "अब गाउँमै कृषि क्रान्ति होलाजस्तो छ त्यसैले विदेश जाने योजना तत्काललाई त्यागेको छु।" किसानले किनेको ट्रकको व्यवस्थापन भने दुम्सी दुग्ध उत्पादक सहकारीमार्फत गरिने स्थानीय किसान तथा उक्त सहकारी संस्थाका सहायक व्यवस्थापक कृष्ण रिजालले जानकारी दिनुभयो।

"सहकारीमार्फत नै ट्रक सञ्चालन गर्ने किसानको छलफलले ट्रक ल्याएको छ", उहाँले भन्नुभयो, "निश्चित मापदण्ड बनाएर ट्रक सञ्चालन गरिने तयारीमा छौं।" स्थानीय गाईभैसीपालक पाँच सय ८४ किसानबाट दैनिक उत्पादित तीन हजार लिटर दूध दमौलीस्थित जिल्ला दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्थामा विक्री हुँदै आएको छ। ट्रक खरिद गरेपछि तरकारी बालीसमेत प्रवर्द्धन गरी किसानलाई राहत प्रदान गर्ने योजना बनाइएको रिजालको भनाइ छ। दमौली पुन चार किलोमिटरको दूरी तय गर्नुपर्छ। किसानले ट्रक खरिद गरेको जानकारी पाएपछि मङ्गलबार व्यास नगरपालिकाका प्रमुख वैकुण्ठ न्यौपानेले दुम्सीमै पुगेर किसानका कामको प्रशंसा गर्नुभयो। उहाँले दुम्सीका किसानको मेहेनतबाट अन्य किसानले पनि प्रेरणा लिनुपर्ने बताउनुभयो। ■

डा. बलराम थापा सहित पाँच जना विरुद्ध पुनः भ्रष्टाचार मुद्दा दायर

काठमाडौं । पशुपन्छी बजार प्रवर्द्धन निर्देशनालयमा कार्यरत रहँदा अनुदान रकममा भ्रष्टाचार गरेको अभियोगमा विशेष अदालतमा मुद्दा खोपिसकेका डा. बलराम थापाविरुद्ध अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले पुनः मुद्दा दायर गरेको छ ।

हिलसाइड पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट प्रा.लि.लाई दिएको अनुदानमा अनियमितता भएको उजुरीको अनुसन्धान पूरा गरी अख्तियारले थापाविरुद्ध विशेष अदालत काठमाडौंमा मुद्दा दायर गरेको हो ।

अछामको साँपेबगर नगरपालिका वडा नं. ७ मा पशु हाट बजार निर्माण तथा सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत भएको सम्भौतामा ठूलो मात्रामा प्रक्रियागत त्रुटि भेटिएको आयोगले जनाएको छ । अभियोगपत्रमा सम्भौताअनुसार मिति ०७४ जेठ १५ सम्ममा काम पूरा गरी अनुदान रकम लिने व्यवस्था भए पनि उक्त हाट बजार सञ्चालनमा नआएको, जग्गा भाडामा दिएको, निर्माण स्थलमा केही काम नगरी मूल्यांकन गरिएको, नभएका कामको पनि मूल्यांकन गरी भुटा विल भरपाई पेश गरी रकम भुक्तानी गरेको उल्लेख छ ।

उक्त प्रकरणको अनुसन्धानबाट ७० प्रतिशत अनुदानको रूपमा संस्थालाई

भुटा आधारमा रु. ४४ लाख ४२ हजार ८२९ भुक्तानी गरिएको पुष्टि भएको आयोगद्वारा जारी विज्ञप्तिमा उल्लेख छ । जसमा पशुपन्छी बजार प्रवर्द्धन निर्देशनालयका तत्कालीन कार्यक्रम निर्देशक डा. थापालाई आयोगले मुख्य जिम्मेवार ठहराएको छ । डा. थापासँगै निर्देशनालयका लेखा अधिकृत रामप्रसाद बजगाई, पशु विकास अधिकृत डा. पूजा शर्मा, तत्कालीन जिल्ला पशु सेवा कार्यालय अछामका अधिकृत विश्वेश्वरप्रसाद खनाल र हिलसाइड पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट प्रा.लि.का अध्यक्ष लोकबहादुर बोहरा, व्यवस्थापक सुरतबहादुर भुल र इन्जिनियर पुष्कर भण्डारीसमेतको मिलेमतोमा भ्रष्टाचार भएको अख्तियारले दाबी छ । विशेष अदालतमा दायर गरिएको आरोपपत्रमा भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ अन्तर्गत विभिन्न दफाका कसुर प्रमाणित भएको जनाइएको छ । मुख्य अभियुक्त डा. थापालाई विगो असुल उपर, जरिवाना र कैद सजायको माग गरेको अख्तियारले अन्य अभियुक्तहरूमाथि पनि ऐनअनुसारको कारवाही र विगो जफतको माग गरेको छ । आयोगका प्रवक्ता नरहरि घिमिरेले थापालागायतका व्यक्तिले सार्वजनिक कोष र सरकारी पदको दुरुपयोग गरेकाले मुद्दा दायर गरिएको बताए ।

Vetway International

Energizes & Protects Animal Life by Harnessing the Power of Microbiotechnology

External spore wall
 Internal spore wall
 Cell wall
 Spore cortex
 Membrane of the cytoplasm
 cytoplasm with nucleus structures

MICROGUARD™

New Generation Probiotic Spores for Poultry & Piggery

CHROMISAC™ -C vit

Chromium yeast-proteinate with natural Vitamin-C for thermal stress

The organic way...

ORGANOMIN®-forte

Yeast proteinate organic trace mineral complex

Natuso™

A new Age Non-antibiotic Growth Promoter

ZEUS

How to optimize feed efficiency ?

Use feed specific SSF enzymes

POLYZYME™

SSSF enzyme complex for optimum NSP digestion

Allows to use non-conventional and economical feed ingredients

Optimal liberation of energy from feed NSPs

also available

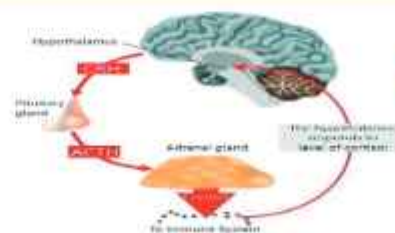
LACTO CALCIUM GOLD

Casliv

The World Class Performance Enhancer And Detoxifier

Presentation: 500ml, 1 liter & 5 liter

CRH - Corticotrophic releasing hormone
ACTH - Adrenocorticotrophic hormone

Presentation: 1 liter, 5 liter & 20 liter

Head Office : Tintolia, Biratnagar-13, Dist. Morang, Nepal

Phone : 00977-21-417040 **Email :** vetwayint@gmail.com

Marketing office : Shiva Nagar, Kalanki Dist. Kathmandu, Nepal

Cell : +977-9808035138, 9851069346

Sole Distributors of Nepal

ZEUS Zeus Biotech Pvt. Ltd.

Ani Healthcare Pvt. Ltd.

AYUGEN Ayugen Pharma Pvt. Ltd.

GENESIS BIOSCIENCES

biozene
Innovative Solution Provider

WE CARE ANIMAL HEALTH

ISO 9001:2015
GMP Certified Company

9/12/1A/222, Kotrung, GT Road,
Pincode: 712232, West Bengal, INDIA

**HIGH QUALITY
ANIMAL HEALTHCARE PRODUCTS
AND
FEED SUPPLEMENTS**

WE-TOX

SOLUTION FOR ALL TYPES OF MYCOTOXIN

Solution for all type
of Mycotoxin

WE-PROMIN

AMINO ACIDS WITH PROTECTED VITAMINS AND MINERALS

Multi action Probiotics
with EDGE

WE-CID

**PROVEN ACIDIFIER COMBINED WITH
ELECTROLYTE ACIDIFIER AND VITAMIN C**

Liquid Acidifier combined with
Electrolyte and Vitamin C

WE-MADURA

GRANULATED THERMOSTABLE MADURAMICIN 1%

Granulated thermostable
Maduramicin 1%

WE-MADURA PLUS

COMBINATION OF IONOPHORE AND CHEMICAL COCCIDIOSTAT

Combination of Ionophore and
Chemical Coccidiostat

WE-CID-FS

WELL BLENDED AND BALANCED ACIDIFIER

Well Blended and Balanced
Acidifier in Feed

NEPAL DISTRIBUTOR

Vet Solution P. Ltd

Kathmandu, Nepal

email : vetsolution2018@gmail.com

Contact: 9851270995/ 9851109119

enquiry@wecareah.com
www.wecareah.com

NEPAL
VETERINARY
ASSOCIATION

right to protein run

January 25, 2025 | Magh 12, 2081 | Saturday

HALF MARATHON

10KM | 5 KM | 3 KM | WHEEL CHAIR RUN

REGISTRATION FEE
NPR 300/-
ONLY

Through Sewa

Through event website

SCAN TO REGISTER

Search for "Run for Protein" or Marathon
or through www.runforprotein.com.np

WHAT YOU GET?

- T-shirt & Snacks will be provided to all the Registered users.
- Highest Prize Money for Half Marathon Event in Nepal (40 Players to be Awarded With Cash ranging from Rs. 2500 to Rs. 1.5 lakhs, Medals, Trophies and Certificates.
- Registration can be done either Offline or Online.

Cash Prizes
amounting
**Rs. 18
LAKHS**

